

LUTHERSK KIRKETIDENDE



INNHOOLD

Heilhjarta samling om diakonien / Takk til Vidar L. Haanes! / Er Den norske kirkes dobbeltstruktur med samvirke mellom embete og råd ekklesiologisk holdbar? / Petter Dass - en troens herold (del II) / Fra bokfronten / Fra bispedømmerådene og Kirkedepartementet

SØNDAGSTEKSTEN

Såmannssøndagen - Hansie Melando

Kristi forklarelsesdag - Ziphon Danise

Søndag før faste (Fastelavn) - Sjur Isaksen



Kyrkja sin diakoni er forlenginga
av inkarnasjonen

Heilhjarta samling om diakonien

Det er ikkje - og må ikkje få lov til å vere - ei særinteresse for dei få. For det står om kyrkja sitt truverd, om samanhangen mellom lære og liv. Kyrkjemøtet har vedteke ein ny Plan for diakoni i Den norske kyrkja og slutta seg til

understrekinga av "at diakonien ikkje er ei sektorinteresse, men eit gjennomgåande perspektiv i heile kyrkja sitt liv." Diakonien er "evangeliet i handling", heiter det i planen, og vert uttrykt gjennom nestekjærleik, inklu-

derande fellesskap, vern om skaparverket og kampen for rettferd. Eit samrøystes (!) Kyrkje-møte stiller seg bak denne måten å tenkje på.

Den ortodokse teologen Kallistos Ware seier det slik i "The Orthodox Way": Gud er ikkje ein einsam person som lever isolert, men tre personar som deler kvarandre sitt liv i full-komen kjærleik. På same vis seier treeinings-læra at mennesket er heilt og haldent menneske berre når det deler med andre. Til-svarande er inkarnasjonsdogmet eit dogme om å dele eller å delta. Kristus tek til fulle del i det vi er, og slik gjer han det muleg for oss å ta del i det han er.

Med ei slik tilnærming til dei sentrale dogma kan diakonien umuleg bli berre eitt blant mange loci i truslæra. Kjærleiken er Guds vesen og kyrkja sitt kjennemerke. - Sjå kor dei elsker kvarandre, var samtida sin attest til dei fyrste kristne. Og kjærleiken drog nye inn i fellesskapet. Utan krafta i kjærleiken ville bodskapan dei forkynte vekt mest teoretisk og filosofisk interesse. Kjærleiken er krafta som gjer Gud til menneske, og kyrkja sin diakoni er forlenginga av inkarnasjonen. Den som tenkjer slik kan ikkje forville seg ut i dei modale hjelpe-verba si hengemyr. Diakoni er ikkje noko vi burde eller skulle, men eit uttrykk for kva kyrkja er.

Dessverre har vi så altfor få diakonstillingar, og dei som er, kjenner seg ikkje sjeldan åleine. Dette representerer ei utfordring for arbeids-gjevarar, men også i særleg grad for for-kyrnarar. Forkynninga må tydeleggjere den organiske samanhengen mellom tru og liv, mellom dogmatikk og diakoni og rydde bort alle misforståingar om at diakoni er dei få diakonane sitt eksklusive domene. Vi er alle kalt til å tene vår neste og elske slik Gud elsker, ta vare på skaparverket og stille oss på dei undertrykte si side. Erkebiskop Oscar Romero, som leid martyrdøden idet han innstifta natt-verden, heldt fram at advent utfordrar oss til å oppdage Kristi ansikt i kvar bror eller søster, kvar venn og tiggjar, arbeidar og småbonde. Den som gjer det, kan umuleg stele frå han, lure han eller nekte han sin rett.

Det er kjærleiken som kan opne auge, slik at vi ser på denne måten. Kjærleiken er den av-

gjerande skilnaden på dei to gruppene på dommedag. Dei på venstre sida ville kanskje også ha gitt bort både mat og klede og sett seg ved ei sjukeseng, om dei berre hadde visst at det var Jesus som låg der. Men dei trudde det berre var ein trygdemisbrukar, ein kriminell, ein uansvarleg som ikkje fortente betre.

Gud let ikkje faren for å sløse med sin kjærleik hindre seg. Heilt og fullt menneske vart han. Evangeliet har ein direkte link til det kroppslege og sosiale. Adressaten er nettopp den einsame og åleinemora som slit med å få endane til å møtest, og ungdomen som rusar seg, og borna som vert utnytta av kyniske

vaksne. Bodskapan er ikkje bodskap i og for seg, men berre som konkret tiltale til menneske av kjøt og blod, og denne vert for alvor truverdig fyrst når fellesskapet verkeleg er inkluderande.

Bodskapan om ein Gud som deler sitt liv med oss, vert for alvor truverdig fyrst når vi verkeleg deler vårt liv med kvarandre. Dette handlar om det sosiologane kallar *plausibilitetsstruktur*. Evangeliet må gjerast synleg i einskilde truande sitt liv i helg og kvardag, og framfor alt ved at truande menneske søker til staden der evangeliet lyder og kan takast imot heilt konkret i nådemidla. Å delta i samlinga er i seg sjølv eit diakonalt kall. Det at nokon er til stades der evangeliet vert forkynt, er ein føresetnad for at linja frå inkarnasjon til diakoni skal kunne gripast av adressaten. Ord som Gud eller frelse vert levande for menneske først når dei vert stadfesta av andre. Då kan evangeliet slå rot.

I kapitlet "Ei diakonal kyrkje" oppsummerer den nye diakoniplanen at det slett ikkje dreier seg berre om tiltak og aktivitetar, men om "ein dimensjon som kjem til uttrykk gjennom gudstenestefeiringa, forkynninga, trusopplæringa og barne- og ungdomsarbeidet". Det er den dimensjonen som kom til synes julenatt, då Ordet vart kjøt og utan atterhald valde å dele våre kår, for å gjere det muleg for oss å ta del i det han er.

Evangeliet har ein direkte link til det kroppslege og sosiale

JAN OTTO MYRSETH
jom@ringerike.kirken.no



Takk til Vidar L. Haanes!

Vidar har meddelt at han fra nyttår ikke lenger har mulighet til å være med i redaksjonen. Tatt i betraktning den store arbeidsmengde han nå har som rektor ved Menighetsfakultetet, er det en beslutning som er lett å forstå. Like fullt synes vi andre i redaksjonen at den er beklagelig.

I årene 1991 - 1998 var Vidar først redaksjonssekretær og senere tilknyttet redaksjonen med et særlig ansvar for bokmeldingene. Fra 2001 har han vært medredaktør og regelmessig levert lederartikler til bladet. Her har han vist evne til å sette aktuelle saker inn i overgripende og ofte også originale perspektiv, ikke minst gjennom historiske tilbakeblikk. Som professor i kirkehistorie ved menighetenes fakultet har han vært opptatt av å styrke forholdet mellom akademi og kirke, og har blant annet brukt Luthersk Kirketidende for dette gode formål. Hans lederartikler har gitt bladet substans og profil. I tillegg må det nevnes at Vidar i alle deler er en sosial og omgjengelig mann. Vi takker for samarbeidet!

Redaksjonen



Redaksjonen ønsker alle våre lesere, annonsører og medarbeidere en velsignet feiring av Kristi fødselsfest. Vi takker for alt godt samarbeid i 2007 og ønsker dere alle velkommen tilbake neste år.

Er Den norske kirkes dobbeltstruktur med samvirke mellom embete og råd ekklesiologisk holdbar?

AV HANS ARNE AKERØ

Den tyske privatdosent i Praktisk teologi, Uta Pohl-Patalong, har nylig skrevet en interessant artikkel om pastoralteologi.¹ Mens mange i dag utelater pastoralteologien fra den praktiske teologi, forsvarer hun pastoralteologi som en praktisk-teologisk disiplin. Som kjent var pastoralteologi forløperen for den praktiske teologi som fag. Hun finner at spørsmålet om kirkens fremtid, arbeidet med å finne meningsfulle og egnede kirkelige handlingsformer og hele forholdet mellom samfunn, religion og kirke bare kan få en tilfredsstillende behandling om man også reflekterer over embetet og inkluderer embetsbærerens perspektiv, slik pastoralteologien gjør.

Hun konstaterer videre at debatter om kirkelige strukturer og ordninger - som vi har svært mye av i Den norske kirke i dag² - skaper usikkerhet for presterollen. Dette mener hun henger sammen med at pastoralteologi er så nært forbundet med spørsmålet om kirkelig ledelse. Det som forundrer henne, etter at hun har gjort en bred historisk gjennomgang av pastoralteologiske bøker, er at så få pastoralteologer gjør formene for kirkelig organisering til tema. Det forundrer henne fordi slike kirkeordninger gir avgjørende rammebetingelser for utøvelsen av prestetjenesten.

Uta Pohl-Patalong sier ikke mye om hvorfor det reflekteres så lite over ordningsspørsmål i

pastoralteologien. En viktig bakgrunn synes likevel å være at reformasjonen gav en ny og mindre ordningsfokuseret og en mer funksjonal begrunnelse for embetet med sitt brudd med den apostoliske suksesjon og med den sterke understrekningen av "alle troendes prestedømme". Man la mer vekt på den rette kallelse og ordinasjon, den rette utførelse av preste-tjenesten, de rette oppgaver osv.

Hun går ikke inn på den svært sterke rolle prestene faktisk fikk gjennom reformasjonen, og som også har fått den (i overkant ?) svært profilerte embetssteologiske begrunnelse i Confessio Augustana artikkel 5: "For at vi skal komme til denne tro, er det innsatt en tjeneste med ord og sakrament...". Jeg kunne også føye til at i Augustana gjenfinner vi det jeg kaller de "to permanente grunnstrukturer i kirkens organisasjon", altså det allmenne prestedømme og den ordinerte tjeneste. Vi ser det i den stadige vekslingen mellom uttrykk som "menighetene her hos oss, vi, de, legfolk, mengden" på den ene side - og på den annen side, "embetet til å lære evangeliet og meddele sakramentene", "dem som har fått overdratt Ordets og sakramentenes embete", "er rettelig kalt", "predikantene", "prester", "lærerne", "biskopene". Mangelen på ordningsteologisk debatt i den lutherske kirke skyldes vel også det faktum at overordnede kirkestrukturer i stor

grad ble ivaretatt gjennom forordninger fra fyrstelige og kongelige personer, som man historisk sett var helt avhengige av for å overleve. Dette "ekkesiologiske vakuum" synes for øvrig statsråd Giske å trives svært godt med!

La meg gå direkte over til den kirkeordning vi har i dag. Grunnleggende for denne er en kirkelig dobbeltstruktur med samvirke mellom embete og råd. Min tese er at denne modellen ikke bare er et resultat av nødvendige kirkepolitiske kompromisser. Den er heller ikke et resultat av statskirkeordningen, snarere tvert imot, ettersom den ble båret frem av den kirkelige reformbevegelse. Modellen er preget av en tankegang som ble arbeidet fram fra 1840, da kirkeforfatningsdebatten startet i Norge, og fikk sitt fremste og mest reflekterte uttrykk i Kirkekommissjonen av 1908. Jeg tror knapt det er et eneste argument fra dagens statskirkedebatt som ikke er reflektert i denne utredningen, hvor bl.a. teologen Lyder Bruun deltok. Kirkekommissjonen dannet bakgrunn for den viktige Lov om menighetsråd av 1920, og senere for opprettelsen av bispedømmereadene og av Kirkemøtet.

På sitt første møte i 1984, vedtok Kirkemøtet følgende programmatisk erklæring:

Kirkens organer har sitt utspring i den troende og bekjennende menighet, slik den først og fremst trer frem i guds-tjenestefellesskapet på lokalplanet. Derfor er det lokalmenigheten med dens organer som danner grunnenheten i kirkeorganisasjonen. Det er for å tjene evangeliet fremme og forvaltningen av nådemidlene at menigheten skaper sine styringsorganer. Dette mandat har sin basis i det alminnelige prestedømme og i den offentlige tjeneste med ord og sakrament. Kirkens ledelse fremstår i et samvirke mellom dem som representerer menighetens leke medlemmer, og dem som har fått seg overdratt det kirkelige embete. Det er menighetens valg av sine ansvarlige ledere i rådsorganene, og kirkens kall og oppdrag til embetsbærerne, som uttrykker at hele kirken bærer ansvar for kirkestyret og kirkens ordninger (se Akerø 2006: 136).

Denne tenkning sammenfattes gjerne i kortformen "samvirke mellom embete og råd". Utredningen "Kirkens embete & råd" fra 1987

utdypet forholdet mellom disse på en god måte. Her understrekes på den ene side "embetets frie og ubundne stilling", "at det er vesentlig å verne embetets frihet mot kontroll og inngrep fra et råds- eller menighetsflertall". "Forkynneren skal høre hva Skriften sier, ikke hva et styringsorgan kan si". På den annen side presiseres det at det finnes "ikke noe område i menighetens og kirkens liv som er rådet uvedkommende", "en prest kan ikke utføre sin tjeneste uten å se den i sammenheng med menighetsrådets arbeid", og presten må dessuten "tåle at menighetsrådet stiller spørsmål om det som er hennes eller hans særøppgaver." Forholdet mellom rådet og embetet sammenfattes i vendingen "selvstendig, men ikke uavhengig".

Hvordan samordnes disse to strukturer i vår kirkeordning? På flere måter, men først og fremst ved at "embetet sitter i rådet". Man valgte altså ikke en modell hvor valgte leke sluttet seg til embetet i et pastoralråd. Man valgte derimot å la presten, som embetsbærer, slutte seg til rådet. Denne embetsrollen er det viktig for presten å fastholde i rådet og bringe inn pastorale perspektiver i rådets drøftinger. Mange prester er for passive her. Kanskje synes de at de mangler demokratisk legitimitet til å ha noen selvstendig mening, eller føler at de er underordnet rådet, eller tror at de sitter der som representant for de ansatte. Alt dette er feil. Det er ikke slik det er tenkt. Og for rådet er det viktig å akseptere presten som representant for den ordinerte tjenestens selvstendige, men ikke uavhengige rolle. Samtidig er de valgte leke medlemmer i klart flertall, så presten i menighetsrådet og biskopen i bispedømmereadene kan stemmes ned. Burde disse være uten stemmerett? Det er en mer distanserende og "høykirkelig" tenkemåte etter min oppfatning. Den norske modellen lar embetet delta fullt ut med sin egen stemme.

Den dobbelte ledelsesstruktur i kirken gir seg uttrykk på høyeste nivå ved at Den norske kirkes øverste ledelse består av to personer, en fra embetet (preses) og en fra rådet (kirkerådets valgte leder). Slik er det også en dobbelt ledelse på lokalt og regionalt nivå. Jeg betrakter samvirkemodellen som en god modell for å synliggjøre at kirkens ledelse utgjøres av leke og av geistlige sammen. Begge har fått et kall

og et mandat *ovenfra* i teologisk forstand.

Dette må sies å være en svært demokratisk kirkeordning når vi sammenlikner oss med andre kirker som den romersk-katolske og de ortodokse kirker. Disse har i liten eller ingen grad institusjonalisert demokratisk valgte råd, mens embetet er sterkt institusjonalisert. Det allmenne prestedømme må her søke mer indirekte måter for å oppnå medinnflytelse på beslutninger fra kirkens ledelse. Kirkens dobbeltstruktur av det allmenne prestedømme og den ordinerte tjenesten tilrettelegges altså organisatorisk på høyst ulike måter i kirkesamfunnene.

Man kan se resultatene av dette. Vår svært demokratiske struktur sikrer en endringsvillig kirke, på godt og vondt. I dette er embetet ment å sikre formidling av bibelsk og kirkelig tradisjon og være kirkens langtidshukommelse. Men embetet skal også ivareta teologisk og pastoral nytenkning i samtiden, med kritisk blikk på selvrettferdig populisme, nasjonalisme, ubarmhjertighet og urett, dyrking av forbruk og rikdom, umoral og åndelig fattigdom. Et kritisk spørsmål vi må stille oss er om vi som er ordinert til denne tjenesten, virkelig representerer dette!

I forhold til dette kan det også være et problem i dag at *den ordinerte tjenesten* kan miste selvstendighet og myndighet ved at man ordningsmessig svekker embetsstrukturen på ulike måter. I dag gjelder dette følgende spørsmål:

- om bisperollen svekkes ordningsmessig, f.eks. ved forslaget om at biskopene ikke lenger skal ha arbeidsgiveransvar for prester og dermed ikke kunne lede preste-tjenesten, eller ved å bli omgjort til et mer "eksternt" og faglig begrenset tilsynsorgan uten den aktive, ledende rollen på kirkens topplan, og eventuelt uten å delta i bispedømmeråd, om disse avvikles slik Kirke-møtet kan synes å ha tenkt
- om presteembetet svekkes ordningsmessig ved at embetet tas ut av menighetsrådene, eller ved at embetet "utvannes" ut fra et egalitært ønske om at nesten alle kirkelige yrkesgrupper bør "får del i embetet", eller ved at embetet i mye sterkere grad underlegges demokratisk og administrativ styring og kontroll av de valgte rådene og

f.eks. at ordinerte ansettes av et valgt råd på det samme nivå hvor de tjenestegjør (jfr den svenske kirkeordningen).

Faren for at *de valgte kirkelige rådene* svekkes synes for meg å være mindre ut fra dagens debatt. Men om noen kan overbevise meg om at dette er en reell fare, vil jeg gjerne lytte. Jeg er opptatt av rådene og ser at menighetsrådenes rolle i dag må styrkes. Jeg ser også en fare for at det frivillige arbeid mange steder ikke verdsettes og følges godt nok opp av kirkens ansatte, og at det ikke legges administrativt til rette for dette viktige arbeidet. Jeg ser behovet for at prestene i sterkere grad skal oppmuntre til lek tjeneste i kirken. Jeg ønsker meg et sterkt engasjement fra menighetens medlemmer og deres valgte representanter, og et godt samvirke med den ordinerte tjenesten.

Som menighetsprest i 18 år har jeg vært glad over å ha et sterkt menighetsråd, men også til tider drømt om et menighetsråd som var enda sterkere, mer våkent og offensivt og krevende.

Jeg tror at det beste samvirke mellom embete og råd skapes der begge har gode og tydelige strukturer og hvor de som fyller disse har en sterk bevissthet om sitt kall og sin tjeneste. Til forskjell fra i dag bør man imidlertid arbeide for å få en bedre samordning av embete og råd ved at samordningen av disse to strukturene skjer på *felles nivåer*.

(Innlegg i paneldebatt på kurset i Pastoral lederutvikling (PLU) 11. oktober 2007)

¹ Pohl-Patalong, Uta 2007: *Pastoraltheologie*, i: Grethlein, Christian und Helmut Schwier (Hg.): *Praktische Theologie. Eine Theorie- und Problemgeschichte*. Leipzig: Evangelische Verlagsanstalt, s 515-574

² Til mer utdyping av dette og andre sider ved dette innlegget, se artikkelen "Ni teser om den ordinerte tjeneste og de kirkelige råd i Den norske kirke", i boken Akerø, Hans Arne (red) 2006: *Mellom embetsmyndighet og demokrati. Prestetjenesten i Skandinavia siden 1905*. Oslo: Den norske kirkes presteforenings studiebibliotek nr 48, s 127-153

Petter Dass - en troens herold (del II)

AV ANDREAS AARFLOT

(Første del av denne artikkelen sto i forrige nummer)

Kirken - troens moderskjød

I Petter Dass sin gjengivelse av trosbekjennelsen finner vi originale bidrag, både til forståelsen av den Hellige Ånd og i hans omtale av kirken. I den 8. sang slår han først fast at den Hellige Ånd er en del av guddommen og derfor bør tilbes og æres på linje med Faderen og Sønnen. Også her må fornuften slå seg til ro med det som er skriftens vitnesbyrd. Men så taler han vakkert og sjelesørgerisk om Åndens gjerning hos den enkelte:

Du gjør, at jeg er glad i Gud/ Og kand min
Sorg forglemme,/ Du sender tit et Trøstes
Bud,/ Naar Hiertet er i Klemme. (v. 19).

Saa tit og jeg beængstet gaar/ For Guds
Vand-Vovers Floder,/ Og for min Synd,
som hos mig staar,/ En ivrig Gud formoder.
(v. 20).

Da bær du Naadens Olje-Blad/ Til mig, du
Himmel-Due!/ Du siger: Kiære Siæl vær
glad,/ Hvad haver du at grue? (v. 21).

Hvad reddis du? Guds Vredes Flod/ Er
falden ned og senket,/ Din Synd, for-
medelst Jesus Blod,/ Ey bliver eftertænket.
(v. 22).

Om Hiertet mig fordømme vil,/ Og ingen
Trøst tillader,/ Da skal Guds Aand mig
skynde til/ At raabe: Abba, Fader! (v 26).

Også troen på en hellig alminnelig kirke er en selvsagt del av Petter Dass sin bekjennelse. Han kan beskrive kirken som sin moder og kan dermed påberope seg Jesu omsorg som bror og veileder i livet:

Spør du: hvorpaa mand fornemmer/ Hvo
der ere Kirkens Lemmer?²/ Det er de, som
har bekient/ Herrens Ord og Sacrament
(v. 13).

Nu, min Jesu, jeg fremtrinner,/ Om jeg ey
som andre skinner/ I fuldkommen Dyd og
Stand,/ Est du dog min Frelsermand./
(v. 42).

/Tænk, jeg er og en din Broder,/ Jeg har
Kirken til min Moder,/ Jeg din Fader har til
Gud,/ Tag min Siæl nu til din Brud (v. 43).

Lad mig i dit Huses Bolig/ Vandre for dig
ret og trolig,/ Indtil du mig fører hiem/ Til
det hin Jerusalem. (v. 44)

Det er en sammenheng mellom det som møter oss i kirkens skattkammer og den frelse som tildeles hver enkelt ved troen på Jesus Kristus. Det er ikke bare en utvortes sakramentfromhet som preger tankegangen, selv om både dåpen og nattverden skildres i klare soteriologiske vendinger. I versene som knyttes til leddet om "syndenes forlatelse" i slutten av trosbekjennelsen, finner vi en klassisk presentasjon av det lutherske prinsipp om frelsen ved troen alene ("Syndenes forlatelse" Den 10. Sang):

Er min Synd saa svar som Sand,/ Jeg troer
dog min Frelsermand/ Har den Synd
klareret alt/ Og den fulde Summ betalt.
(v. 7)

Staar jeg dybt i din Restantz,/ Giort har
han en fuld Qvitantz,/ Skreven med hans
eget Blod,/ Den Tid hand korsfæstet stod.
(v. 11).

Kiære Siæll/ Hvi sørger du?/ Hvi bekymrer
du dig nu?/ Du med Gud i Venskab staar,/
Aldrig bedre Kaar du faar. (v. 13).

Gud skee Lov! Min Sag er klar,/ Gud skee
Lov! Jeg Fred alt har,/ Fred med Gud, som
før var vred,/ fred med min Samvittighed.
(v. 15).

Et like sterkt uttrykk for frelsen som tilregnet
rettferdighet finner vi i sangen til Fadervårs
femte bønn. Her taler han både om tilgivelsen
som Gud skjenker, og om den tilgivelse vi skyl-
der vår feilende bror eller søster:

Er vi funden bleven/ Dybt i din Restantz/
Jesus haver skreven/ Med sit Blod
Qvittantz;/ Thi saa sandt hans Side/
Aabnet blev med spiud/ Og hans Blod saa
stride/ Randt af Kroppen ud,/ Ja, saa sandt
hand bragtis/ Hen paa Kors og straktis,/
Alt saa sandt og vist/ Har du Jesus Christ/
Ald vor Skyld klareret,/ Det er uden Tvist.
(Petter Dass til femte bønn, v. 13)

Nu, som vi formoder/ Hos vor Gud
Pardoon,/ See, saa skal vor Broder/ Og for
sin Person/ Samme Skebne nyde/ Og til-
givis plat,/ Hvad hand mod os bryde/ Være
skal forlat;/ Det skal slet forgiættis,/ Af vor
Minde slættis/ Baade snart og vel,/ Alt saa
fremt vor Siæl/ Vil hos Gud vor Herre/
Vente samme skel. (v. 14)

Det er i kirken, som et nådens samfunn, den
enkelte finner næring for sin sjel og trøst og
mot i livets besværigheter. Det er ikke en
senere tids kretsing om menneskets syndighet
eller pietismens engstelige søken etter from-
hetens rette kjennetegn som preger Petter
Dass. Hans sanger ånder av troens frimodig-

het. Så blir også sakramentene sikre tegn på at
Guds nåde tildeles gjennom troen, og at det er
mulig å leve med frimodighet og håp i denne
verden. Dåpen gir virkelig del i det nyskapte liv.
Vi blir gjenfødt i dåpen, slik det tydelig frem-
stilles i Luthers katekisme: Slik heter det i ett av
de ikke oversatte versene i den dåpssalmen
som nå er kommet i bruk i vår kirke:

Spørger du hvad Daaben er?/ Det vil jeg dig
sige:/ Den en Anfang er i sær/ Til Guds
Naades Rige:/ Hvo sig lader døbe/ Hand
kand frit indløbe/ Til vor Herres Naade-
Stool/ Og uden Penger kiøbe. (v. 4)
Daabens Sakramente, 1.sang: Sml. NoS
612: Kristus kom med vann og blod

I en annen sang om dåpens nåde gir Petter
Dass sine soknebarn en enda enklere og svært
folkelig beskrivelse av hva dåpen og nåden
innebærer. Med utgangspunkt i et bibelsk
motiv rører han ved den daglige forestillings-
verden som sikkert mange av hans tilhørere
kjente seg hjemme i:

En hver som bliver døbt/ Til Herrens Billed
bliver hand omstøbt, /Hvad Adam tabte
hen, /Det giver os igjen/ Vor Frelser Jesus
Christus/ Ved Igienfødselen (v.2)

Hvorledis det tilgaar?/ Fornuften ingen-
lunde det forstaar;/ Vi bliver ved vor Tro./
Den er en sikker Bro,/ Naar den paa
Christum fæstis,/ Da kand vi trygge bo. (4).

Saa kommer, kommer frem,/ oc henter
vand til hver en tørstig Lem,/ Her skienkis
Aquavit;/ Den kand man kiøbe frit,/ I faar
det uden Penge,/ Er det ey god Profit?
(v. 12). (Fra: 2.Sang om dåpen)

Et fulltonende uttrykk for Petter Dass sin
Kristus-forankrede tro finner vi i salmen "Om
Alterens Sacramente", den 1. sang, som knytter
seg til katekismens formuleringer om natt-
verden. I betraktning av at altergangen hadde
en svak stilling i fromhetslivet og var knyttet til
skriftemålspraksisen på 1600-tallet, er det
interessant at denne salmen gir en djerv,
luthersk utlegning av nattverdforståelsen, også
med vekt på sakramentets virkning innad i

fromhetsfølelsen hos den troende. Det hadde foregått en viss infiltrasjon av reformert tankegods i teologien og oppbyggelseslitteraturen, som Petter Dass øyensynlig har vært kjent med. Denne utvikling ble kontant stoppet ved Christian V's og hans rådgiveres kirkepolitikk og uttrykkelig avgrenset ved bestemmelsene i Norske Lov (1687) om at den uforandrede Augsburgske bekjennelse fra 1530 og Luthers lille katekisme skulle være en del av kirkens bekjennelsesgrunnlag. Det er interessant at salmen inneholder en klar kritikk av den reformerte nattverdslære:

Jeg troer at jeg i Kalk og disk/ Hans Blod og Legem nyder,/ At jeg i Hjertet bliver frisk,/ Naar hand sig selv frembyder./ Vil en Calviin staa der imod?/ Min Tro staa der for lige god,/ Hvad skiotter jeg hans Grille?/ Giv hannem kon det bare Brød,/ Giv mig i Brødet Jesu Kjød,/ saa faar enhver sin Villie (v.12)

Det er en enkel, realistisk nattverdforståelse, med klart syn for den lutherske lære om realpresensen, som kommer til uttrykk i denne salmen. Den har en språkbruk og et billedvalg som skulle gjøre det lett for den troende å fatte hva nattverdens gave egentlig består i. Dette svarer også til utdelingsordene i Kirkeritualet (1685), som føyde ordet "sande" til den form som var påbudt i 1646, slik at den dogmatiske tolkning ble enda tydeligere: "Dette er Jesu *sande* legeme (blod)". Det er troen på ordene slik de lyder i Jesu munn under innstiftelsen, og tilliten til at det samme under skjær ved nattverdhandlingen i kirken, som er bærekraften i dikterprestens undervisning: "Nærværende jeg Jesum har/ I Brød og synlig Drue,/ Min Haand skinbarlig derpaa tar,/ Mit Øye kand det skue". (v.11). Salmen kom inn i kirkesalmeboken ved Landstads bearbeidelse, som nok avstrefet noe av salmens friskhet, men reflekterer noe av den ydmyke, og likevel frimodige deltakelse i nattverdmåltidet. Den viser igjen hvordan Petter Dass trekker veksler på det sakramentale fellesskap i kirkens rom:

Ditt minne skal, o Jesus , stå/ Uglemt i sinn og tanker./ Mens brød av åker er å få/ Og druer gror på ranker./ Og hvor det

brytes hellig brød,/ Der skal forkynnes Herrens død/ Blant unge folk og gamle./ Inntil du synlig kommer frem/ i skyen, oss å hente hjem/ Og i ditt rike samle (NoS 639, v. 5).

Petter Dass nøyer seg ikke med den ene salmen for å beskrive nattverdens mysterium. Han utfolder sin diktekunst i hele tre lange salmer for å gi leserne innblikk i nattverdens velsignelser. Også i den andre og tredje sang veksler motivet mellom dramatiske skildringer av Jesu død på korset for våre synder og den velsignelse som blir nattverd gjestene til del når de mottar hans legeme og blod.

Christi Døds Fortieniste/ Tilbringer meget Baade,/ Syndernis Forladelse,/ Retfærdighed og Naade./ Indvortis Glæde, Fryd og Fred/ Ved Jesum staa tilreede,/ Og alt det Gode nogen veed/ Af Gud at kunde bede. (Alterens sacramento, 2. Sang, v. 27).

Også i denne salmen avlegger han en visitt til den reformerte nattverdslære, men han har samtidig et utspill mot den katolske sakramentforståelse:

Nogle slet borttage vil/ Guds Blod af Kalk og Skaaler,/ Nogle legger meere til/ End Sacramentet taaler (v.10)

I den tredje nattverdsalmen skriver Petter Dass med sjelesørgerisk omsorg om hvordan en kan nyte nattverden med frimodighet, selv om en kjenner seg uverdigg og har sorg for sine synder. Det er Jesu frelsende død på korset som er grunnlaget for at den troende kan komme til nattverden. Og troen er selv Guds gave:

Thi ved Troen i sit Blod/ Er Christus for os bleven/ Naadestool, paa denne Fod/ Blir vi retfærdig skreven./ Og da faaer vi først Fred med Gud./ O Tro, du Herrens Gave!/ Du ædle Træ, som ey døer ud,/ men grønnis i vor Have. (v.8)

Hvor skall jeg befinde det,/ At jeg har Troens Gave?/ Og at hun har den Art ret,/ Som levend' Troe bør have?/ O kiere Siæl! Betænk og agt,/ At det er Herrens Finger./

Ved hvilken Troen blir opvagt;/ Thi naar
Guds Klokke ringer, (v.14)

Naar at Guds Ord høres smugt,/ Arbeider
Gud og virker,/ ret som Regnen giver
Frukt,/ Saa laver Gud og lirker/ Med voris
Siæl, og tager bort/ Naturens Striid med
Læmpe,/ Hand fører os og drager fort,/ At
vi kand Synden dæmpe. (v.15)

I de følgende vers beskriver Petter Dass hvordan Gud ved sin Ånd fører menneskene på troens vei, og hvordan den barmhjertige Gud tar imot den angrende synder. Derfor kan en frimodig komme til nattverdmåltidet for å få del i den frelsens gave som Jesus har gjort ferdig, og hente kraft og frimodighet til livet i Guds verden.

Det er Glæde, at vi veed,/ At Skylden er
betalet/ Ved hans Døds Fuldkommenhed,/
Saa Sagen er aftalit,/ Ved Christi Guddoms
Kraft saa sterk/ I vor Natuur udviiset,/
Fuldkommet blev vor Løsnings Værk,/ Og
Gud i Ham er priset. (v.23)

Dette føder fast Tillid,/ At vi i Troen
tænker,/ At vor Gud nu er os blid/ og os for
Sønnen skienker/ Hvad Livet og Gud-
frygtighed/ Tilhører og frembringer,/ Der-
med til Himmel-Salighed/ I Haabet vi os
svinger. (v.24).

Med Petter Dass i lønnkammeret

I det store materialet av sanger som Petter Dass har etterlatt seg, er det mange eksempler på at han ikke bare opptrer som folkets lærer, men at han også anvender formaninger og trosutsagn på seg selv. Dette kommer ikke minst til uttrykk i noen av de leilighetssanger som han har skrevet utenom de store samlingene av tekster. Her kommer vi på innsiden av dikteren og kristenmennesket. Det tegner seg et bilde av en frimodig kristen som tross enkelte tilbakeslag i livet har grunn til å takke for Guds godhet og omsorg. Han hviler trygt i troen på sin frelser og ser med lengsel frem mot den dag da livet får sin ende i møte med den oppstandne. Dette er også gjennomgangstemaet i den til dels selvbiografiske skildring han gir i salmen som han retter til sine sognefolk mot slutten av

sitt liv. I denne teksten peker han på hvordan Gud har ført ham i medgang og motgang gjennom livet, men han formidler også sin sjelesørgeriske omsorg for menighetene som han har betjent. Det er her vi finner det vakre verset, som spiller på landskapsbetegnelsen i det distriktet som hans tjeneste hadde falt i:

Vor Synd-Talent afskrive,/ Stryg all restan-
cen ud!/ At Helgeland maa blive/ Et hellig
land for Gud!/ O Christe Frelsermand! Lad
alle bange Sjele/ Husvales ved din haand!
(Petter Dass til sine sognefolk, v. 35),

Det er fra dette diktet den danske oversetter Morten Eskesen har hentet versene og motivet til en av de mest sungne Petter Dass-salmer i vår tid: "Om alle mine lemmer var fylt av bare sang" (NoS 529). Det er en jublende takk for Guds godhet og omsorg, en bønn for kirkens kår i verden og en frimodig forventning om gleden og lovsangen i Guds himmel.

I en morgensang som er skrevet separat utenom de øvrige samlingene legger han livet i Guds hender, men først priser han den nye dag og solen som skinner frem på fjellene. Her kan en ane en stemning i likhet med den vi finner hos hans samtidige, Thomas Kingo, i den storslåtte salmen "Nu rinner solen opp av østerlide" (NoS 773).

Gud være lovet bredt og vidt!/ Velsignet
være navnet ditt,/ Min Gud af Arelds
Minde!/ Dig prise skal min Aand og
Mund,/ Som lod i denne Morgenstund/
Din blide Sol oprinde/ Og skinde frem saa
frydelig/ Paa alle høie Tinde. (v.1)

Hvad Gierning jeg mig tager for,/ Som
rettelig mit Kald angaar,/ Lad lykkes, times
hændes,/ I Jesu Navn begyndt og endt,/ Til
Jesu Navn og Pris anvendt,/ Begyndes vel
og endes;/Men hvad min Sjæl ei gavnligt
er,/ Forspildes lad og vendes! (v. 25)

Men om det saa behager dig,/ At denne
Dag skal være mig/ I Verden her den
sidste,/ Da giv et christent endeligt./
Taalmodig at udstaa min Pligt/ Og lægges i
min Kiste,/ Saa intet andet paa mig dør/
End det, jeg vel kan miste. (v.29)

Lad endelig mit Liv og Sjæl/ Dig, Gud,
befalet være vel,/ Saa naar at Dødsens Pile/
Mig træffer og gjør bleg og blaa/ Og her
vil lakkes til at gaa/ de lange Verdens
Mile, Jeg da af Verden kjed og træt/ Til
Himmerig kan ile! (v. 30).

Den samme stemning av trygghet og takknem-
lighet finner uttrykk i en av hans aftensanger,
som har fått plass i den nyeste salmesamling
for Den norske kirke "Den ljuse dag går under"
(S 97, 128). Her går tankene over fra en takk for
de dagligdagse velsignelser til en bønn om til-
givelse for dagens synder og ønsket om å få
være beredt på Jesu gjenkomst. Samtidig er
salmen uttrykk for en tillitsfull overgivelse til
Guds omsorg, som svarer til grunntonen i
Petter Dass sin diktning og viser at han ikke
bare var en kristenlærer, men en troens herold
som selv levde på det han forkynnte:

For denne Dag og flere/ Hav Tak, o Fader
god!/ For Øl, for Mad og mere,/ For rørlig
Haand og Fod, / For Livet og for Frelse./
For all' Velgjerninger!/ At jeg er vel ved
Helse,/ Det af din Godhed er. (v. 3).

En Ting vil jeg begjære,/ Bønhøre mig min
Gud:/ Hvad jeg har havt i gjære/ I dag
imod dit Bud,/ At hvad jeg gjort har ilde/
Afbede det jeg vil,/ Ak at vor Herre vilde/
Af Naade give till! (*tilgi.*) (v. 11).

Vort Øie vi nu lukke,/ Gud give Fred og rol/
Vi vores Ljus nu slukke,/ Gud signe Hus
og Bo!/ Vort Liv, vort Gods og Evne,/ Vor'
Venner hver for sig,/ Hvad mere vi kan
nævne,/ Befalet være dig! (v. 14).

Men saasom Aar og Dage/ Er Mennesken
uvis,/ De jo bortrykkes fage
(*i hast*)/ Som bor paa Jordens Krids,/ -Thi
Tiden er forborgen-/ Til Seng jeg nu vil
gaa:/ Gud ved, om jeg i morgen/ Paa friske
Ben skal staa. (v. 20).

Naar derfor er fuldendet/ Mit Løb og Lev-
nets Aar,/ Og Oljen er udbrændet,/ Som i
min Lampe vaar,/ Saa mig ei Nætter flere/
Til Rest i Verden er,/ Jeg kunde da mar-
sere/ Til dem, der Palmen bær. (v. 24).
("En smuk Aften-Sang som et Guds Barn
og hver Christen kan bruge")

FRA BOKFRONTEN



Ny bok om kunsten å preke – en artikkel og en bokmelding

**Kjell Arne Morland: Å forkynne Guds storverk:
Retorikk for kristen forkynnelse og bibelbruk.
Verbum, 2007**

Nytestamentlig forskning er svært spennende. Der skjer ting som utdyper vår forståelse. Vi får stadig nye og bedre grep på samfunnslivet rundt og blant de første kristne. Vi skjønner mer av hvordan de faktisk levde, hvilke utfordringer de så, hvordan de tenkte, og hvorfor de talte og skrev slik de gjør. Nyvinninger i arkeologi, sosialhistorie og samfunnsvitenskapelig analyse hjelper oss til klarere å skjønne konteksten for våre prekenperikoper - og sammenhengen mellom dem. Om jeg skulle anbefale bare to spennende bøker som jeg for min del har hatt glede av til innblikk i dette i det siste, vil det være Gerd Theissens analyse av *De første kristnes religion* som 'en semiotisk katedral', et tegnsystem (2004).¹ Og det vil være Howard Clark Kee's nye innledningsbok til NT (2005) som også tar med seg refleksjoner over metodisk grep, historiensyn og ting som 'The multiple impact of Stoicism on the origins of Christianity.'²

I det hele har interessen for gresk-romerske kilder og de første kristne vært sterkt stigende siden 1980-tallet.³ Et av de mest omdiskuterte temaer i Jesusforskningen nå er hvor hellenistisk Galilea var,⁴ og i hvilken grad Jesus og de første kristne også kan sammenlignes noe med samtidens filosofiskoler.⁵ Paulus kan det i hvert fall.⁶ Det romerske imperiet var en verden med vitale kulturelle forbindelser på mange plan.⁷ Vi ser at i Cæsarea måtte Paulus forsvare seg mot en advokat, Tertullus. Han kalles *retor*, taler. Det var de jødiske øversteprestene og de eldste som hadde engasjert ham til å føre saken for seg (Apg 24,1). Evangeliet ble ikke til i en kulturell avkrok.⁸

Eksempelvis patristikeren Frances M. Young har plassert og analysert de første kristne århundres bibeltolkning i den gresk-romerske dannelsestradisjon, som de var en del av. Med dette utfordrer hun standardfremstillingene av tidlig kristen eksegese. De eksegetiske

prinsippene fra grammatikkskolene ble avgjørende for hvordan kirkefedrene leste Bibelen og prekte ut fra den.⁹ Dette var også med på å prege den nye kristne horisont og kultur. Trolig gjaldt det alt fra den første kristne tid. Man har spurt etter Paulus' utdanning i Tarsus og Jerusalem og etter bakgrunnen til mottakerne av hans brev.¹⁰

Hvorfor har man spurt etter det? Det andre hovedområdet ved siden av utviklingen av sosialhistorisk bevissthet og arkeologi har vært gjenoppgadelsens av *retorikkens* betydning for Det nye testamente. Som gode eksempler på det kan nevnes Hans Dieter Betz' retoriske analyse av Galaterbrevet eller Margaret Mitchells analyse av 1 Kor som et brev som i svært stor grad bruker antikk retorikk.¹¹ Paulus presenterer seg som ukyndig og svak i talekunst (1 Kor 2,1-5; 2 Kor 10), mens Apollos omtales som en dyktig taler (*anér lógiós*, Apg 18,24). Men her er Paulus en luring: det skal ikke så mye lesning til av hans brev for å skjønne at han var både en god taler og en sterk skribent som kunne både argumentere og overbevise. Og overbevisning er talerens mål, er det ikke?¹² Har du et bevisstgjort mål med din preken som en integrert del av guds-tjenesten, blir den bra. Det har vi både sett og erfart.

Med dette bildet som bakgrunn kan vi nå lese *Å forkynne Guds storverk: Retorikk for kristen forkynnelse og bibelbruk*. Det er Kjell Arne Morland som har bidratt med denne (Oslo: Verbum forlag 2007, 160s). Boken søker å identifisere, presentere og anvende retoriske grep som enkle og praktiske råd til hjelp for kristen forkynnelse og bibeltolkning. Også de som skrev Det nye testamente, brukte slike grep for å få frem budskapet sitt. Og de som hørte de nytestamentlige tekstene lest og forkynt for første gang, var vant til det (s.5). Derfor vil kjennskap til enkel retorikk være en hjelp til å forstå Bibelen bedre.¹³

Bokens anliggende er at 'i tenkefasen gjelder det å arbeide som en jeger eller fisker, i formuleringsfasen som en kokk, og i fremføringen som en kelner' (s.19-22). Innvevd i fremstillingen underveis finner vi en integrert presentasjon av viktige temaer fra retorikken på de første kristnes tid, med eksempler fra nytestamentlige tekster og med aktuelt sikte.

Språket i fremstillingen er fint, og her er mange gode observasjoner.

I første del, 'Om å lete frem', tegnes fire hovedoppgaver eller sjangere for talen: å forsvare, formane, fremheve og forklare.¹⁴ Det som kanskje kan savnes i tillegg her, er å meditere. For retoriske kategorier kan, listet opp som samlet sum, få den svakhet ved seg at de kan bli noe instrumentelle og pedagogiske. Men får man dem under huden, kan de danne bakgrunnen for den rette kunst og en livstolkning som treffer. Da må de møte og meditere over levd liv.

I bokens andre del, 'Om å legge frem', gis det en rekke viktige perspektiver: 1) på fornuft, fremferd og følelser (*logos, ethos* og *pathos* som Aristoteles sa), 2) på disposisjonen fra taleinnledningen og gjennom til avslutningen, 3) på språk og stil ('å krydre med måte'), 4) på figurer som gjentar og poengterer, og som involverer tilhørerne og følelsene. Deretter memorering og fremføring. Morland inviterer inn i talekunstens verksted og forråd av teknikker. Retorikken leder oss gjennom fem ledd: å finne (*inventio*), å ordne (*dispositio*) å uttrykke (*elocutio*) å huske (*memoria*) og å fremføre (*actio*). Hvilke ledd er du sterkest på? Hvilke ledd vil du særlig utvikle en periode fremover nå?

Boken avsluttes med en tredje del 'Om å lese for å lete frem', som eksemplifiserer retorikk i juleforberedelsene til to velkjente tekster, Lukas 2 og Joh 1. Siktemålet er praksisnært. Deretter følger til sist en oversikt over de nesten hundre retoriske kategorier som er brukt, med sidehenvisninger, og også referanser til videre lesning.

Morlands gode og konstruktive tese er at alle kan ha nytte av enkle retoriske råd, for de gir oss et bredere repertoar å spille på (s.5). Jeg tenker meg at predikanter kan lete etter og finne nye muligheter i seg selv i lys av det som legges frem. Om du vi se mer av bakgrunnen for Morlands bok, og få direkte kontakt med kildesitatene fra de gamle mestrene og deres egne faguttrykk på nytestamentlig tid, anbefales antikkprofessor Øivind Andersens helhetsfremstilling fra 1995 av retorikk på norsk.¹⁵

Det er verken lysbilledshowene eller tv som bærer oss gjennom livet. Når vi er ferdige med

og vel forsynt av alle foiler, videoer og powerpoint, oppdager vi kanskje evangeliet og gleden i prekenen. Og kjenner kraften, godheten, hvilen og livsmotet i den enkle, dypt gjennomtenkte og vel forberedte menneskelige tale - og Gud og om alt som er viktig.

Nils Aksel Røsæg

¹ Med undertittelen *En teori om ukristendommen*, Syddansk universitetsforlag. Den tyske og engelske utgavene er fra 1999. Teoretisk belysende er også Turcotte, Paul-André: 'Major social scientific theories: Origins, development, and contributions' i: Blasi/Duhaime/Turcotte eds. (2002): *Handbook of Early Christianity: Social Science Approaches*, New York etc: Altamira Press, s.29ff.

² *The Beginnings of Christianity: An Introduction to the New Testament*, New York/London: T & T Clark.

³ Mange interessante og belysende tekster er nå lett tilgjengelig samlet i Boring/Berger/Colpe: *Hellenistic Commentary to the New Testament*, Nashville: Abingdon Press 1995.

⁴ Jf. nyutgaven av David Flusser *The Sage from Galilee: Rediscovering Jesus' Genius*, Grand Rapids: Eerdmans 2007, eller Zangenberg/Attridge/Martin ed. (2007): *Religion, ethnicity, and identity in Galilee: A region in transition*, Tübingen: Mohr; Marianne Sawicki (2000): *Crossing Galilee: Architectures of contact in the occupied land of Jesus*, Harrisburg, Pen: Trinity Press Int.

⁵ Et par av arbeidene som startet debatten her var John Dominic Crossan (1991): *The historical Jesus: The life of a Mediterranean Jewish peasant*, Edinburgh: Clark; Mack, Burton (1999): *Det tapte evangelium: Skriftet Q og kristendommens opprinnelse*, Oslo: Pax, oppr. eng. 1993.

⁶ Se særlig Malherbe, Abraham (1989): *Paul and the popular philosophers*, Minneapolis: Fortress, nyutgitt 2005.

⁷ Jf. Carsten Peter Thiede (2004): *The Cosmopolitan world of Jesus: New light from archaeology*, London: SPCK; Troels Engberg-Pedersen ed. (2001): *Paul beyond the Judaism/Hellenism divide*, Louisville, Ky: Westminster John Knox Press.

⁸ Jf Ernst Baasland, s.30-53 i *Evangeliet i vår kultur*, red. Ole Chr. Kvarme og Olav Fykse Tveit, Oslo: Verbum 1995.

⁹ *Biblical Exegesis and the Formation of Christian Culture*, Cambridge University Press 1997.

¹⁰ Vegge, Tor: *Paulus und das antike Schulwesen: Schule und Bildung des Paulus*, Berlin: de Gruyter 2006.

¹¹ Mitchell, Margaret M. (1991): *Paul and the rhetoric of reconciliation: An exegetical investigation of the language and composition of 1 Corinthians*, Tübingen: Mohr; Betz, Hans-Dieter (1979): *Galatians: A commentary on Paul's letter to the churches in Galatia*, Philadelphia: Fortress.

¹² En av de tidligst kjente retorikk-lærere, Gorgias fra Sicilia, skal ha talt om 'overbevisningens kunst' eller 'mestring', *peithous demiourgós* (Platon Gorgias 433a). Aristoteles taler om at retorikken handler om 'evnen til å finne midler til å overbevise, *to pithanon*, hvilket emne det enn dreier seg om' (*Rhet* 1.2.2). På de første kristnes tid taler Quintilian om 'kunsten å tale godt' (*bene dicendi scientiam*, Inst Or 2.14.5; 2.15.38), hvilket er en variant av det samme.

¹³ Morland definerer retorikk som evnen til å se de sider ved en sak som kan utnyttes på en måte som gjør den troverdig, og evnen til å fremstille dette på en måte som vekker interesse (s.7).

¹⁴ Altså de politiske, rettslige, hyllende og undervisende talesjangere.

¹⁵ *I retorikkens hage*, Oslo: Universitetsforlaget.

SØNDAGSTEKSTEN

Hansie Melando, Zipho Danise og Sjur Isaksen

Såmannssøndagen

20. januar 2008

* Rom 10,13-17

Tema : Misjon - Kirkens kjernefunksjon

Er vår forkynnelse forgjeves? Hva er hensikten med vår forkynnelse?

Paulus er sorgtynget over sitt folk, jødene, som først har mottatt frelsesgaven men valgt å snu seg bort fra den (9,1 - 10,33). Deretter prøver han å overbevise dem om veien til frelse (10,13 - 17). Han foreslår en prosess. Noe som ligner ei stige. Den begynner i bunnen med nødvendigheten av menneskets frelse, som kommer av tro, som kommer av å høre det gode budskap, som kommer av forkynnelse, som kommer av at Herren sender forkynnere.

Hele prosessen begynner og ender ved Herren, dvs. menneskets behov for ham og hans utsendelse av forkynnere til mennesker. Det virker som om Israel har vært gjenstand for hele denne prosessen ... like mye som vi er gjenstand for den. Hva kunne da har gått galt med Guds intensjon for sitt folk? Det er ikke at Gud ikke har sendt forkynnere (se v.15). Det er ikke at de ikke har hørt (v.18). Budskapet var nok ikke for vanskelig å forstå heller, selv hedningene har forstått det. Problemet ligger i deres vantro. *De har ingen tillitt og tro!*

Nødvendigheten for frelse, det 'å påkalle Herrens navn', er faktisk basert på og kommer ut av tro på Herren som frelser. Dette behovet er mye mer enn å vite om Herren eller å kjenne hele det religiøse rammeverk på hvordan man kommer inn i Guds kongerike. Det handler mye mer om å stole på Ham, hvis navn du påkaller, om å ha en relasjon til Han, å se hos Ham etter frelse! *Tro er ganske visst en personlig relasjon til Ham som virker menneskets frelse.*

Forkynnelsen må alltid ha dette i minnet. Den må aldri miste ut av syne verken nød-

vendigheten av menneskets frelse eller Herrens "behov", som det er, å redde menneskeheten. Dette utgjør basisformålet med vår forkynnelse og sikrer at vår forkynnelse ikke blir forgjeves. Forkynnelse er absolutt fundamental for å utvirke tro. Den er kirkens kjernefunksjon. *Kirken kan verken leve eller vokse uten den.*

Forkynnelse som basis for kirkens misjon kan anta mange forskjellige former. Den spenner fra en velformulert og formell tale til et i noens øre simpelt vitnesbyrd. *"Forkynnelse," sa reformatorene "finner sted når og hvor Gud behages!"*

Forkynnelse er som å blåse i trompeten.

Spørsmålet er hvem eller hva som lager lyden? Den som blåser i den eller trompeten? Du må innrømme at lyden kommer fra begge. Og hele klangens skjønnhet kommer kun frem når begge er i 100% god forfatning.

Likeså kommer forkynnelse fra både forkynneren, som tar seg mange timer å forberede en preken, og fra Herren som påbyr, sender og utrustrer folk.

Ja, gjennom ordene til feilbare og syndige mennesker taler Kristus selv, blir Kristus selv hørt!
Derfor er det mulig for mennesket å påkalle Herrens navn og bli frelst!(v13)

Men det er en betingelse: Tro! Og vi, forkynnere av det gode budskap, har æren av å være såmenn av denne troen.



HANSIE MELANDO

60 år, gift, to barn, prest i den evang.-luth. menigheten Eureka ("Jeg fant"), Cape Town, - coloured church -

Kristi forklarelsedag

27. januar 2008

Joh 17,1-8

Herlighet, ære ("Glory") er hovedtema for denne delen av bønna. Det er klart her - tiden er tiden for lidelse og oppstandelse, som er stien til herlighet. Det ser ut til at prosessen av herliggjørelsen i dette evangeliet er antatt og ikke fastslått. Mange ganger i dette evangeliet er korset forbundet med herlighet. Det er også en tydelig forbindelse mellom Sønnen og Faderen. Tidligere i evangeliet er autoriteten - gitt til Sønnen av Faderen - nevnt og også gjentatt. Hovedhensikten er å presentere en gave av evig liv til fellesskapet av troende.

Og bønnen igjen i en dypere forstand er at misjonen ikke kan slå feil, hvis den er i Faderens hender. Med andre ord - alt som er i Guds hender er beskyttet. Det evige liv betyr at Gud og Kristus kan bli kjent.

Johannes bruker også tittelen "Den eneste Guds sønn". Hensikten med å understreke "Den eneste Guds sønn" er å motvirke skilnader i kirkene til Johannes, skilnader forårsaket av vranglære. Dette tar oss også til den økumeniske, nikenske trosbekjennelsen hvor det heter "Den eneste Guds sønn, sann Gud av sann Gud". Grunnen var å understreke Jesu guddommelighet.

V. 4-5: Når Jesus sier "Jeg har brakt herligheten" kan spørsmålet dukke opp om han i sitt sinn tenkte på alt som ville skje på korset, selv om det kom til å skje. Fordi den forventede gjenstående tiden sterkt var i tankene hans, måtte alt dette involverte være inkludert i denne nåtidige påstanden. Verket vil være fullført etter at lidelsen er skjedd. Jesus peker også på Sønnens eksistens og realiteten av inkarnasjonen. Jesus var i ferd med å vende tilbake til Faderen hvor Han hørte hjemme.

Jesus ber også for sin kirke. Han nevner at Han åpenbarte dette for sin kirke. Jesus har åpenbart Faderens navn.

V. 6 viser at kirka allerede hørte til Faderen, før Jesus valgte henne. Vi finner en vektlegging her som en karakteristikk av disse utvalgte.

V. 7 sier "alt du har gitt meg, kommer fra deg". Vi er nødt til å se på Guds autoritet, at Gud er skaper av alt.

V.8: Dette verset leder til tro, troen var visst-

nok enda i barnekår, men Jesus ser fremover til dens utvikling. Når Jesus konstaterer "Jeg ber ikke for verden", baserer Han det på kjensgjerningen at Faderen ikke har gitt verden til Ham. Tanken om gave og eie er videre vektlagt i vers 10, slik herlighetstemaet er båret videre fra åpningssekvensen av bønnen. Det må innrømmes at Jesus har mottatt veldig liten ære fra disiplene så langt, men igjen ser det ut til at Han projiserer sine tanker inn i fremtiden.

Enheten av guddommen er grunnlaget for kirkas enhet. Det finnes et bånd av enhet mellom Faderen og Sønnen, som er skapt av Den Hellige Ånd. Ved Den Hellige Ånd fyller den treenige Gud oss og gjør oss også til ett. Jesus døde for å bringe Guds barn sammen (vers 51-52). For Johannes er en delt kirke en fornektelse av Jesu død. Hvis vi forblir atskilt, mister hans død sin mening.

Vi er Guds utvalgte folk gjennom vår dåp. Derfor må vi være lydige mot Gud. Gud har autoritet over våre liv. Kunnskapen som vi har, er nødt til å lede oss i tro. Troen som ble grunnlagt i vår dåp trenger en utvikling hver eneste dag. Denne troen trenger å forene oss som Kristi kirke. Som vi alltid deler Kristi legeme og blod, må vår tro bli synlig imellom oss, også i verden. Vi er nødt til å vise hverandre kjærlighet og omsorg. Vi skal gi Gud æren for Han velger oss til å være Hans barn gjennom dåpen. Som Kristi kirke trenger vi å stå sammen og kjempe imot urettferdighet i denne verden.



ZIPHO DANISE

34 år, enslig, prest i den evang.-luth. menigheten Guguletu ("Skatten vår"), Cape Town, - Black church - krevende arbeidsforhold i en fra alle sider presset kirke også med indre spenninger mellom de fargede og svarte som enda ikke er grepet fatt i etter apartheidtidens fall fordi den fargede kirka mer søker mot de hvite kirkene og forsoning og status den veien mens den svarte lutherske kirka i Cape Town strever alene med skilnadene.

Søndag før faste

3. februar 2008

Joh 12,24-33

4 Mos 21,4-9; 1 Tim 2,4-6

Å elske drømmen om sitt liv

Jeg kjenner mange mennesker som er mer redd for å gå glipp av noe enn de er for å gjøre en feil. I en kultur som ser verdien av det selvrealiserende menneske, vil det framstå mer umoralsk å la være å prøve enn det er å prøve og feile. Jesu liknelse om talentene kan gjerne gi støtte til denne tanken, et stykke på vei. Men noen av oss blir slitne av å hele tiden skulle målet livet opp mot det som det muligens kunne ha vært. Vi vil rekke alt. Vi søker stillheten, men vil ikke gå glipp av det som skjer. Jeg lurer på om jeg elsker drømmen om livet mer enn jeg elsker selve livet. Det er ikke sikkert alle kjenner seg igjen i denne beskrivelsen. Men de fleste har vel vært innom det litt hvileløse mismotet over at livet ikke har oppfylt våre drømmer. Så velger jeg drømmejakten i stedet for livet slik det er. Var det meningen?

"Den som elsker sitt liv skal miste det." Dette vanskelige Jesusordet innebærer ikke en livsfornektelse eller en zen-inspirert utslukking av begjær. Jeg tror det først og fremst innebærer en advarsel. Hvis ditt liv blir styrt av drømmen om å ikke gå glipp av noe, da risikerer du å gå glipp av det viktigste, det evige liv. Det som allerede er i gang.

Noe må gå under for at noe skal gå over

Eller kanskje: Én må gå under for at andre skal gå over, fra døden til livet. Hvetekornets lov har noe dagligdags og selvfølgelig over seg. I mange av våre menigheter vil mennesker fortsatt ha et fortrolig forhold til såkorn, settepoteter og blomsterfrø. Vi vet at veksten starter med noe, en kjerne av liv som legges i jorden. Denne kjernen av liv er i alt levende. Peer Gynt tok feil da han skrelte løken; også der er det et frø; han fikk bare ikke øye på det bak alle lagene av ytre framtoning. Men det er liten triumf i å være settepotet eller såkorn. Verdifullt, men selvoppgivende. Derfor var Jesu gjerning vanskelig å forstå. Jesu disipler kunne ikke gripe at Jesus måtte gå under for at de skulle

kunne gå over. De tenkte i kategorier av triumf og kongedømme. Men triumfen har ikke plass for offeret. Livet har en omkostning, nåden er ikke billig. Den som har spist opp både såkorn og settepoteter, er prisgitt andres nåde. Jesus sparte ikke seg selv og betalte prisen for vår nåde.

Fastelavn

Søndag før faste heter i hovedsak fastelavnsøndag i folks bevissthet. Vi er ennå ikke i fastetiden. Tvert i mot er vi i karnevalstiden. Vi skal ikke lenger enn til Danmark for å finne mye sterkere festtradisjoner knyttet til fastelavn (aftenen før fasten) og karneval (farvel til kjøttet) I tradisjonen er budskapet i fastelavn: Fest mens du kan! Tekstene våre denne søndagen er imidlertid allerede langt inn i fastetidens tematikk. Finnes det muligheter for å bruke denne søndagen som en terskel-situasjon, en "overgangsrite"? Særlig i en familiegudstjeneste vil dette kunne være aktuelt. Nå har vi liten tradisjon i Norge for å være "triste" eller "avholdende" i 7 uker. Å kreve det av barn, vil bli ansett som et overgrep. Men at det forskjell på fest og forberedelse tror jeg det er mulig å forstå, både for barn og voksne. *De fleste ting vi feirer har kostet noe for noen.*

Tekst og budskap

Johannes deler sin evangelieberetning i 2 tematiske hoveddeler, der Jesu selvåpenbaring først er utadvendt mot Folket og folkene (kap 1-12) og deretter innadvendt mot disiplene (kap 13-21) Vår tekst finnes altså mot slutten av den første delen. Jesus og hans følge er allerede på plass i Jerusalem, og høytiden nærmer seg. Teksten har en foranledning og en situasjonsbestemmelse som ikke er tatt inn i det avsnittet vi leser i kirken. Det er noen grekere som vil bli kjent med Jesus. Hva de spurte om, får vi ikke greie på. Det er ikke sikkert Jesus svarte på det heller. Johannes gjengir flere slik "samtaler" der initiativtakeren forsvinner ut av fokus etter ganske kort tid. (f.eks. Nikodemus i Joh 3)

v.24: Vår tekst starter med *amen amen legå hymin*. Det understreker viktigheten av det som nå kommer. Hvetekornets lov legges først ut som en allmenn naturlov for vekst. Jesus lar det være opp til tilhørerne å tolke hvete-

kornets lov inn i Jesu historie. Det vet vi jo i ettertid at de ikke umiddelbart klarte å gjøre, selv om han ga dem noen veldig gode hint i v.25. En tapende Messias, en selvoppgivende Herre var vanskelig å innpasse i disiplenes forventning til det som skulle skje.

v.25-26: Oppmerksomheten dreies sakte over fra Jesu selvhengivende lidelse til disiplenes selvhengivende tjeneste. Hvetekornets lov har en parallell inn i den troendes tjeneste og offer.

v.27-28: Her avbryter Jesus seg selv. Han slutter å forklare eller profetere. Jesus uttrykker rett og slett sin angst og fortvilelse i et ganske dramatisk vitnesbyrd om sin menneskelighet. Dette er ikke skuespill; dette er ikke kalkulert offer. Han som er livet (11,25) skal dø! Er det mulig? Er det mulig å slippe? I det han uttrykker sin overgivelse til Guds vilje, blir hans liv og hans frelsesgjerning bekreftet med en åpenbaring fra himmelen, en røst som var hørbar for flere enn ham selv. Røsten fra himmelen lød bare ved spesielle anledninger, avgjørende øyeblikk. (Matt 3,17; 17,5)

v.29-31: Selv de sterkeste åpenbaringer er flertydige. Derfor fant folkemengden flere forskjellige forklaringer på det de hadde hørt. Jesus tyder åpenbaringen. Den kom ikke fordi han trengte den selv. Den viser at denne verdens fyrste er i ferd med å miste sitt beste kort. Døden triumferer ved å felle Jesus, men dette blir samtidig dødens nederlag. Ved Jesu soningsdød mister anklageren sin makt over den som tror.

v.32-33: Jesus har tidligere i Johannes-evangeliet (3,14-15) koblet sin egen død med beretningen om kobberslangen i ørkenen, som er dagens GT-tekst. Et fantastisk motiv! Han som løftes opp (i sin fornedrelse, ikke i sin triumf!) skal dra alle til seg. Tro er et blick på ham.

Prekensisser

1. Hvetekornets lov

- for Jesus. Den dype mening og nødvendighet i at Menneskesønnen oppgir sitt liv og legges i jorden.
- for meg. Den dype mening og nødvendighet i at jeg oppgir drømmen om livet og legger mitt faktiske liv i Guds hender.

2. Å forberede døden = å forberede livet

Jesu på vei mot Jerusalem: Prekenen kan knytte an til to av kirkens kjernetjenester, begravelse og dåp. I kirken vil det på en vanlig dåpssøndag være mennesker som har sine tanker i det spirende livet. Kanskje er de i et dåpsfølge. Trolig vil det også være noen som har sine tanker i det livet som er, eller er i ferd med å bli avsluttet og overgitt til Gud. Denne søndagen gir oss hjelp til å holde disse ytterpunktene sammen.

- Jesus forbereder døden. Dette er dagen for å snakke om Jesu reelle fristelse. Han kunne latt være. Han kunne gått utenom. Han var 33 år, hadde mye ulevd liv. Han hadde ikke barn, var ikke gift, var altfor ung til å dø. Hvis han var menneske fullt og helt, hadde han kanskje drømmer som oss. Men han valgte å ikke forfølge egne drømmer framfor Guds kall. Han forberede døden. Han seiret ved å tape.
- Jesus forbereder livet. Livet i Guds rike oppstår av jorden. Vi begravnes med han i dåpen og oppstår til nytt liv. Sårkornet er i livets tjeneste. Jesu vei mot Jerusalem er Guds tjeneste for et hvert dåpsbarn som bæres fram i kirken.
- Å forberede døden er å forberede livet. Det tjener livet at også vi øver på å oppgi vårt liv og forberede vår død.

3. Fest - hverdag - fest (familiegudstjeneste)

- Fastelavn er festtid og karnevalstid. Dette er den store bolledagen. Alt godt vi får dyrkes fram av noe. Melet i bollene kommer fra kornet som kommer fra såkornet som ble lagt i jorden.
- Himmelen er også fest. Gud gir oss himmelen ved at Jesus døde og sto opp igjen. Kornet ble lagt i jorden.
- Mellom festene er det hverdager, noen ganger tunge hverdager. Slik var det for Jesus, slik er det for oss. Det handler fastetiden om.

Lykke til!

SJUR ISAKSEN



FRA BISPEDØMMERÅDENE OG KIRKEDEPARTEMENTET

TILSETTINGER

Stavanger bispedømme

Stavanger bispedømmeråd tilsatte i sitt møte 30.10.07:

Sandnes prosti:

Ottar Almås som sokneprest med særskilt arbeidsområde i Sandnes sokn.

Haugesund prosti:

Rune Steensnæs Engedal som kapellan/ sokneprest med særskilt arbeidsområde i Rossabø/ Utsira sokn.

Dalane prosti:

Leif Wikøren Nilsen som sokneprest med særskilt arbeidsområde i Bjerkreim sokn.

Sokneprest i Ytre Stavanger prosti med Hillevåg sokn som særskilt arbeidsområde:

Angelika Fjetland, f.1958
Svein Magne Lura, f.1958
Mann, navn ikke offentlig, f.1952
Anders Næss, f.1971
Dag Audun Rasmussen, f.1952
Ragnhild. M. Røstvik, f.1951
Bjarne Saltveit, f.1952
Mann, navn ikke offentlig, f.1959
Sven Ebbel Skjold, f.1968
Stig J. Syvertsen, f.1949
Arne Sørås, f.1952
Olav Kristian Tangeland, f.1954

Stavanger bispedømmeråd håper å kunne foreta tilsetting i sitt møte 12. desember 2007.

SØKERE

Stavanger bispedømme

Kapellan i Ytre Stavanger prosti med Hinna sokn som særskilt arbeidsområde:

Torunn Bjørnevik, f.1952
Sven Ebbel Skjold, f.1968
Olav Trumborg, f.1971
Eva Marie Aandreaa Vassbø, f.1979

Sokneprest i Ytre Stavanger prosti med Vardeneset sokn som særskilt arbeidsområde:

Angelika Fjetland, f.1958
Anders Kvalevåg, f.1949
Svein Magne Lura, f.1958
Olav K. Tangeland, f.1954
Asle Tveit, f.1962
Mann, navn ikke offentlig, f.1969

Møre bispedømme

Sokneprest i Bud sokn under Molde domprosti:

Kulø, Sindre, 28, Studentprest i Noregs Kr. tudentforbund, Oslo, Oslo
Nyvoll-Todnem, Terje, 35, Sokneprest i Kvænangen, Kvænangen

Sokneprest i Hustad sokn under Molde domprosti:

Meidell, Inge Chr. von Nyegaard, 62 år, Sokneprest/vikarprest i Møre, Molde
Nyvoll-Todnem, Terje, 35, Sokneprest i Kvænangen, Kvænangen

Sokneprest i Hen, Eid og Holm sokn under Indre Romsdal prosti:

Nyvoll-Todnem, Terje, 35, Sokneprest i Kvænangen, Kvænangen
Sylte, John, 29, Vik. kapellan i Sula, Vestnes

LEDIGE STILLINGER

Hamar bispedømme

Fengselspreststilling i 50% ledig ved Bruvoll fengsel i Vinger og Odal prosti. Se fullstendig utlysning www.nav.no eller www.kirken.no/hamar. Det er ønskelig at man søker elektronisk. Orientering om dette ligger på hjemmesiden.

Søknadsfrist 10.12.07. Ta kontakt på telefon 62550350 for nærmere informasjon.

Agder og Telemark bispedømme

Sokneprest i Mandal prosti i Agder og Telemark bispedømme med særskilt ansvar for Valle, Spangereid og Vigmostad sokn. (Sør-Audnedal)

Stillingen innebærer særskilt ansvar for de tre soknene, Valle(Vigeland og omegn), Spangereid og Vigmostad som alle ligger i Lindesnes kommune. Menighetskontoret ligger på Vigeland, i Lindesnes rådhus. Der har soknepresten kontor, sammen med kirkeverge/daglig leder (100%), kateket(50%), menighetspedagog/prosjektleder (50%+50%),

og kontorsekretær (50%). Menighetene har felles kontor (90%), og kirkegårdsarbeider (80%). Hver av kirkene har deltidsstillinger for kirketjenere og klokkere. Kateketen er ordinert prest. Se for øvrig www.lindesnes.kirken.no.

Alle tre menighetene arbeider under et felles måldokument: "Flere til gudstjeneste. Gudstjeneste til flere. Flere til guds tjeneste." Vi ønsker at gudstjenesten skal være det samlende punktet for det rike organisasjonsmiljøet i kommunen. Stedegen kultur og tradisjon har en naturlig plass i arbeidet, sammen med åpenhet og nytenkning. I gudstjenestelivet har også musikken en sentral plassering.

Menighetene fikk tildelt trosopplæringsprosjektet i 2006. Vi har kalt det "Small- og medium-konfirmanter" (se www.smkonfirmant.no) og er et spennende prosjekt med målgruppen barn 6-11 år. Prosjektleder er ansatt i halv stilling, og samarbeider tett med presten, resten av staben og frivillige medarbeidere.

Kirkene i Vigmostad og Spangereid ligger henholdsvis 17 km nord og sør for Valle kirke. Valle er hovedkirken med 2350 medlemmer, Spangereid 850 og Vigmostad 400 medlemmer. Presten har gudstjeneste etter tur i de tre kirkene med følgende fordeling: Valle: minst 26 i året, Spangereid minst 19 og Vigmostad minst 17. Statistikken for 2006 viser totalt 67.

Soknepresten har jevnlig andakter og nattverdsamlinger på de tre eldresentrene i kommunen. Dette blir koordinert med tilsvarende virksomhet fra DFEF. Det er også

Ledige stillinger i Nord-Hålogaland

Nord-Hålogaland bispedømmeråd trenger nye prester!

Stillingsutlysningene finnes på www.kirken.no/nord-haalogaland.

Uthysningstekster kan fås ved telefonbenvendelse til kontoret.

Det er også muligheter for vikariater.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd, tlf 77 60 39 60.

E-post: nord-haalogaland.bdr@kirken.no.

utviklet et godt samarbeid med barnehagene de tre barneskolene og ungdomsskolen i distriktet.

Til sammen er det ca 45 konfirmanter hvert år. Kateketen har hovedansvaret for konfirmanter, i samarbeid med menighetspedagogen og soknepresten,

Vi søker en prest som ønsker å jobbe i et team med kreativt samarbeid og som har vilje til å tenke nytt.

I Lindesnes kommune bor det ca 4500 mennesker. Av disse er ca 3600 medlemmer i Den norske kirke. Det er stor aktivitet på de mange bedehusene i kommunen. Lindesnes KFUK/KFUM driver også et omfattende barne- og ungdomsarbeide med blant annet en stor speidergruppe. Lokalet deres ligger like ved Valle kirke og fungerer også delvis som menighetshus. Speiderne disponerer en del av prestegården som uteområde. De frie evangeliske forsamlinger (DFEF) står sterkt, særlig i Spangereid-området.

Lindesnes kommune satser sterkt på turisme, og i sommertiden er det mange som kommer hit for å nyte sørlandssommeren på hytta eller på andre måter. Dette merkes også på gudstjenestebesøket, ikke minst i Spangereid kirke hvor en del hytteeiere blir en slags "feriemenighet". Hjørnesteinsbedriften er GE-Healthcare som produserer farmasiprodukter. Tusenårsstedet Lindesnes Fyr er også vårt gudstjenestested, med gudstjeneste hver sommer. Stedet er godkjent som vigselsted.

Soknepresten har tjenestebolig i Valle prestegård som ligger like ved Valle kirke. Huset er fra 1895 og eies av Opplysningsvesenets fond. Det er gjort mye med det i senere år for å tilfredsstille dagens krav til boligstandard, og det må nå sies å være en god og formålstjenlig bolig for presten.

Kvinner oppfordres til å søke.

Stillingen lyses ut i følge ny tjenesteordning for prester i Den norske kirke gjeldene fra 1. juli 2004.

Den som blir tilsatt må finne seg i :

- Endringer i tjenesteordning for menighetsprester og regler om lønnsforhold for geistlige tjenestemenn.
- Alle avgjørelser som måtte bli tatt med hensyn til tjenesten og tjenesteområde.

Stillingen lønnes som sokneprest, kode 0930, lønnstrinn 51 - 65.

Pensjonsinnskudd. Godtgjørelser etter gjeldende satser.

Nærmere opplysninger om stillingen kan fåes ved henvendelse til Agder og Telemark bispedømmekontor tlf. 38105120 til prosten i Mandal tlf. 95822371 eller soknepresten i Sør-Audnedal (Valle, Spangereid og Vigmostad) tlf 38255055.

Søknad med CV, referanser, kopi av vitnemål, attester og skjema for standardopplysninger ved søknad på prestestillinger i Agder og Telemark, må være sendt til Agder og Telemark bispedømmeråd, Postboks 208, 4662 Kristiansand, innen 04.01.2008. Skjemaet ligger på www.kirken.no/agder under fagområde/personal, eller fås ved henvendelse til bispedømmekontoret.

Agder og Telemark bispedømme

Kapellan i Arendal prosti i Agder og Telemark bispedømme med Barbu sokn som tjenestested.

Stillingen som kapellan i Arendal prosti med Barbu sokn som tjenestested er ledig.

Barbu menighet har fokus på barn og unge . Det er en utfordring å knytte unge familier til menighets- og aktivt gudstjenesteliv. Vi søker etter en prest som er kontaktskapende, har god formidlingsevne, særlig overfor barn og unge og som evner å inkludere unge familier i menigheten. Vi søker etter en prest som kan arbeide selvstendig, samtidig være opptatt av å arbeide med ansatte og frivillige medarbeidere. En som kan medvirke til gode samarbeidsforhold, samhandling og trivsel.

Barbu sokn utgjør østre del av Arendal by og har et folketall på ca. 8800. En del av disse er med i andre kirkesamfunn. Det er et godt sam-

arbeid mellom kirkesamfunnene i Arendal. Arendal baptistkirke ligger i Barbu. Det er korte avstander i soknet.

Menigheten har en god stab med sokneprest, kapellan, soknediakon, kantor, kirketjener og menighetssekretær som arbeider nært sammen.

Ny tjenesteordning er under innføring for alle prestene i prostiet.

Det er to kombinerte barne- og ungdomsskoler i soknet. Samarbeidet med skolene er godt og har muligheter for videre utvikling.

Barbu kirke ble innviet i 1880. Den er en teglsteinskirke(murpusset) med en flott beliggenhet i byen. Kirken ble sist restaurert i 1980. Barbu menighet har gudstjeneste hver søn- og helligdag. Noen av gudstjenestene er lagt til menighetshuset, Havstad bedehus som drives av Normisjon eller Bjørnebo speiderhytte.

Kirken brukes en god del til ulike konserter. Menighetskoret, Barbu kantori, ledes av kantor.

Voksenkoret "Cantabile" er også tilknyttet menigheten.

Barbu menighetshus med preste- og menighetskontor ligger på Nyli ca. 1,5 km fra kirken. Det rommer mange aktiviteter. Speiderne holder til her. Det er klubbarbeid for ulike aldersgrupper. Her er også formiddagstreff for eldre, Arendal KFUK/M og Arendal Y's Men Club.

Menigheten har mange bibelgrupper og andre husfelleskap, misjonsgrupper og foreninger for diakoni.

Menigheten eier og driver Nyli barnehage som ligger ved menighetshuset.

Barbu ungdomsklubb driver et godt arbeid.

Antallet konfirmanter er 60 -70. Kapellane har hovedansvaret for konfirmantarbeidet som skjer i samarbeid med soknepresten og øvrige ansatte.

Barbu menighet er deltaker i trosopplæringsprosjektet "Lær dem og lede" som er et felles prosjekt rettet mot ungdom for alle menighetene i prostiet.

Barbu menighet er for tiden godt i gang med prosjektarbeid for menighetsutvikling.

Begge prestene og soknediakonen holder jevnlig andakter på to aldersinstitusjoner i menigheten. Arendal har egen institusjonsprest i full stilling der også tjenesten ved

fengselet inngår. Sykehuset har egen preste-tjeneste.

Arendal kommune vil stille egnet bolig til disposisjon for kapellane. Det er boplikt til stillingen.

Den som blir tilsatt må rette seg etter:

- Endringer i tjenesteordning for menighetsprester og regler om lønnsforhold for geistlige tjenestemenn.

- Alle avgjørelser som måtte bli tatt i forhold til tjenesten og tjenestested.

Stillingen er lønnet i stillingskode 0922 kapellan (l.tr. 44-50) eller stillingskode 0930 (l.tr. 51 - 60). Lønsplasseringen er avhengig av kvalifikasjoner, ansiennitet m.m. Pensjonsinnskudd. Til lønnen kommer regulativmessige godtgjøringer og skyssgodtgjøring etter statens regulativ.

Kvinner oppfordres til å søke.

Nærmere opplysninger om stillingen kan fås ved henvendelse til prost Sissel Hasleholm, tlf 37013580 /913 43 825 soknepresten i Barbu, tlf. 99271679 eller Agder og Telemark bispedømmekontor tlf. 38 10 51 20.

Søknad med CV, referanser, kopi av vitnemål, attester og skjema for standardopplysninger ved søknad på prestestilling i Agder og Telemark, må være sendt til Agder og Telemark bispedømmeråd, Postboks 208, 4662 Kristiansand innen 04.01.2008. Skjema ligger på www.kirken.no/agder under fagområde personal eller fås ved henvendelse til bispedømmekontoret.

Agder og Telemark bispedømme

Soknepreststillingen i Skien prosti i Agder og Telemark bispedømme med Klevstrand sokn som tjenestested er ledig.

Klevstrand ble opprettet som eget prestegjeld i 1985. Det grenser mot Porsgrunn i nord, Eidanger i vest. Her er vakker natur med store muligheter for rekreasjon i nærmiljøet. Området byr på rikt kulturliv og Porsgrunn er blitt skole- og studiesentrum. På Herøya ligger Hydro Porsgrunn Industripark. En stor del av innbyggerne i soknet har tilknytning til disse bedriftene. De sosiale forhold er jevnt godt.

Soknet har et folketall på 8700 innbyggere. Det består av områdene Herøya/Grønli - som stort sett er eldre villabebyggelse - med 4200 innbyggere, og de nye bydelene Stridsklev og Hovet med 4500 innbyggere. Folketallet vil være stabilt eller svakt økende. Soknet har mange innflyttere med de utfordringer det innebærer. Gjennomsnittsalderen blant innbyggerne er den laveste i kommunen.

Soknet har to kirker. Herøya kirke, en arbeidskirke bygd i 1957, med rom for forskjellige aktiviteter. På Stridsklev er det en nybygd arbeidskirke. Det er gudstjeneste i begge kirkene hver søn- og helligdag.

Soknet betjenes av sokneprest og kapellan. Det er diakon i hel stilling, kirketjenere, kantorer og menighetssekretær i deltidsstillinger. Prestene alternerer om gudstjeneste, og tjenesteuker.

Kontorforholdene er meget gode med godt utstyrte kontorer i Herøya kirke.

I Skien prosti er det 22 menighetsprester, prostiprest, fengselsprest og 2 sykehusprester. Prestetjenesten i prostiet er organisert gjennom en ordning med samarbeidende sokn innenfor tre soner. En sone er soknene i Porsgrunn kommune som da Klevstrand er en del av.

Det er 7 barnehager, 4 skoler og 1 ungdomsskole innen soknet. I Porsgrunn, Skien og Bamble er det et rikt skoletilbud for videregående undervisning. Det er ca 60 konfirmanter i året. Undervisningen fordeles mellom prestene. Kapellanen har det administrative ansvaret for konfirmantundervisningen, og også for barne- og ungdomsarbeid som er menighetens satsningsområder.

Soknepresten er ansvarlig for gudstjenester og kirkelige handlinger og har sete i menighetsrådet. Han/hun har særlig ansvar for voksen- og eldrearbeid i soknet.

Soknepresten er daglig leder av menighetsrådets virksomhetsområde som det er utarbeidet strategi og virksomhetsplan for.

Evner til ledelse, samarbeid og samhandling vil bli vektlagt. Menigheten ønsker en prest som er glad i folkekirken, og som kan knytte kontakter og utvikle forholdet mellom kirke og samfunn.

I soknet er det foreninger for indre- og ytre-misjonen. Samarbeidet mellom disse og menighetsrådet er godt. Det er også barne- og ungdomsgrupper, og speiderarbeid har lenge stått sterkt.

Det brukes bokmål i soknet, men søkere må bekrefte at de behersker begge målformer.

Det er boplikt til stillingen. Det arbeides med å skaffe egnet bolig til soknepresten sentralt i soknet.

Kvinner oppfordres til å søke.

Stillingen lyses ut i følge ny tjenesteordning for prester i Den norske kirke gjeldene fra 1. juli 2004.

Den som blir tilsatt må finne seg i :

- Endringer i tjenesteordning for menighetsprester og regler om lønnsforhold for geistlige tjenestemenn.
- Alle avgjørelser som måtte bli tatt med hensyn til tjenesten og tjenesteområde.

Stillingen lønnes som sokneprest, kode 0930, lønnstrinn 51 - 65.

Pensjonsinnskudd. Godtgjørelser etter gjeldende satser.

Nærmere opplysninger om stillingen kan fås ved henvendelse til Agder og Telemark bispedømmekontor tlf. 38105120 , prosten i Skien, tlf. 90143231 eller soknepresten i Klevstrand, tlf. 35510266.

Søknad med CV, referanser, kopi av vitnemål, attester og skjema for standardopplysninger ved søknad på prestestillinger i Agder og Telemark, må være sendt til Agder og Telemark bispedømmeråd, Postboks 208, 4662 Kristiansand, innen 04.01.2008. Skjemaet ligger på www.kirken.no/agder under fagområde/personal, eller fås ved henvendelse til bispedømmekontoret.

Tunsberg bispedømme

Ledig stilling som kapellan i Eiker prosti med særskilt arbeidsområde/tjenestested Nedre Eiker sokn.

Nedre Eiker sokn har siden Mjøndalen ble skilt ut i 95, utgjort ett av to prestegjeld i Nedre Eiker kommune. Øvrige sokn i prostiet er Eggedal, Sigdal, Krødsherad, Modum, Vestfossen, Bakke, Fiskum og Haug. Det utvidede tjenstedistriktet utgjør i praksis etter ny tjenesteordning soknene i Øvre og Nedre Eiker. Kapellanen deltar i prostiets beredskaps-tjeneste.

Geografi og struktur

Nedre Eiker kommune grenser til Øvre Eiker, Lier og Drammen og har i dag ca. 21500 innbyggere, hvorav ca 20000 bor innenfor Nedre Eiker sokns grenser. Det er en ung befolkning (mange barnefamilier). De siste 10 årene har befolkningen økt med ca 10 %. Soknet har i dag følgende ansatte: sokneprest, kapellan, kateket, kantor (100 % stillinger), kontorleder/daglig leder (90 %).

kirketjener (50 %). Full diakonstilling står p.t. vakant grunnet fellesrådets økonomi. Kirkelig adm.sjef (100 %) og sekr.(50 %) har kontor-fellesskap med soknets ansatte. Kirkegårds-ansatte er felles med Mjøndalen sokn. Kirken er med i kommunens datanettverk, og menig-hetens egen hjemmeside er i ferd med å bli etablert. Samarbeidet med kommunens ledelse er svært godt.

Menighet og kirkebygg

Det foregår omfattende byggarbeider i menig-heten. Menighetskontorene ligger i menighets-senteret - reist på dugnad på 70-tallet. En om-fattende utbygging og renoveringsprosess som vil være avsluttet senest våren 08, er i gang. Dette vil gi nye tidsmessige kontorlokaler og møterom samt en 2-avelings barnehage for 40 barn i underetasjen.

Hovedkirken, Nedre Eiker kirke, er en tømret kirke fra 1860 med hovedorgel fra 1988 og kor-orgel fra 2000. Nedre Eiker kirke står også oppe i et stort og omfattende renoverings- og fornyingsprosjekt planlagt avsluttet til kirkens 150-årsjubileum i 2010 med nye lokaler i kjelleretasjen: stor menighetssal, toaletter og lagerrom. Soknet har foruten kirken, to kapell

og et bedehus. Det ene, Solberg kapell/Fredturn (fra 1899) i Solbergelva, inngår i gudstjenesteturnusen. Det andre ligger på kirkegården og er i hovedsak i bruk ved begravelser. Kirkegården er også opprustet i løpet av de siste årene. De ytre rammene ligger dermed godt til rette for

Tjenesten

Det er forordnet gudstjeneste i Nedre Eiker kirke hver søndag og på høytidenes førstedager. I Solberg kapell/Fredturn er det 10 guds-tjenester i året, bl.a. alle annendagene. Kapellan og sokneprest inngår i gudstjeneste-turnus, noe som innebærer søndagsgudstje-neste annenhver uke. Kirkelige handlinger er ordnet ved tjenesteuke, en ordning som vil bli tilpasset den arbeidsbelastningen som måtte følge av stillingens spesielle vinkling mot arbeid blant unge. Gudstjenestesøkningen er jevnt god, og når byggarbeidene i kirken er slutført har menigheten planer om å sette i gang et prosjekt ("Naturlig kirkevekst") som vi tror skal ha betydning for å nå nye grupper. Menigheten sammen med flere menigheter langs Drammenselva er også med i et pilot samtaleprosjekt i samarbeid med Areopagos:" Livsdialog langs Drammenselva".

Kommunen har et stort innslag av kirke-samfunn utenfor DnK. De fleste menighetene har lokaler innenfor Mjøndalen sokn. Det er et godt samarbeid mellom kirke og kommune. Prestene møtes jevnlige med pastorer og ledere i de andre kristne kirkesamfunnene. Kommunen har også et stort innslag av mennesker med ikke-kristen kulturbakgrunn. Kirken v/prestene deltar i et samtaleforum i regi av innvandrertjenesten.

Det er tre barneskoler og to ungdomsskoler innenfor soknets grenser. Skole-kirkesam-arbeidet er godt, og blir administrert av kateketen, men kapellan, sokneprest og kantor samarbeider med kateket, spesielt v/ barne-hage- /skolegudstjenester og kirkebesøk i for-bindelse med kirkelige høytider.

Menighetsarbeidet

Menigheten er kjent for sitt mangfoldige og rike korarbeid, fra de aller minste til godt voksne. Mikrogospel (fra 4 år), Makrogospel (fra 7 år) og Jentekor (fra 10 år) har drevet godt

i mange år. Det samme har menighetens tenning kor (NETS) som utgjør en avgjørende del av menighetens ungdomsarbeid, med god lederrekruttering. Barne- og ungdomskorarbeidet drives i stor grad i samarbeid med Mjøndalen menighet.

For voksne har vi har Nedre Eiker kirkekor, Voksengospelkoret, "Omnibus" og bygdekoret "Samklang". Konfirmantkullet er stabilt i overkant av hundre. Disse har gjennom flere år blitt trukket aktivt inn i gudstjenestearbeidet og utgjør en vesentlig del av rekrutteringen til NETS.

Det er aktive speidergrupperinger innenfor menighetens grenser: KFUK/M-gruppe på menighetssenteret og NFS på Solberg kapell/Fredtun i Solbergelva og Frelsesarméens gruppe (FA-speiderne). Det er aktive misjonsforeninger i menigheten. Menigheten har en vennskapsmenighet i Ecuador, El Eden i Guayaquil i samarbeid med Misjonsalliansen. Prestene deltar jevnlig på eldretreff både på Solberg kapell/Fredtun og Krokstad bedehus.

Utfordringer i menigheten/forventninger til ny prest

I forbindelse med et prosjekt om å nå mennesker med utviklingshemning og ønsket om å være en menighet med varme og plass for alle formulerte menigheten sin visjon slik: "Jeg forkynner dere en glede, en glede for hele folket." Menigheten ønsker en kapellan som kan være med å levendegjøre lokalkirken på disse premisser. Kapellane bør være oppdatert på det som skjer innenfor gudstjenestefornyelse, ikke minst i forhold til unge mennesker. I oppfølging, motivering og lederutvikling står det store kor-, barne-, og ungdomsarbeidet, samt speiderarbeidet i fokus. Kapellane bør ha personlig egnethet som inkluderer alt dette, samt omsorg i møte med alle mennesker.

Likewise evne til å være aktiv medspiller i en stab som vektlegger vilje til samhandling og å oppmuntre hverandre til kreativitet. Teamarbeid og motivering av frivillige er viktige elementer her. Staben samles ukentlig. Sammen med kateketen får kapellane spesielt ansvar for den geistlige oppfølging barn og ungdom. Derfor oppfordres også yngre prester om å søke.

Boligforhold

Det er boplikt til stillingen. For bruk av bolig svares husleie etter fradragsregulativets bestemmelser. Kapellane har boplikt i det som normalt har vært sokneprestboligen, en OVF-bolig fra 1924. Boligen ligger usjeneret til, men likevel svært sentralt 1,5 km fra kirken og er på 300 m² i to etg. med stor, nyopparbeidet hage. Boligen er i god stand, med moderne bad og kjøkken. Det er gangavstand til barnehage og barne- og ungdomsskole, svømmehall og forretninger er i nabolaget. Nedre Eiker har utviklet seg til å bli et regionalt handelssenter i vid forstand med flere store kjøpesentra svært nær. Drammen sentrum ligger ca. en mil fra prestegården. Tog og bussforbindelser til Drammen og til Oslo er veldig gode

Det er kort vei til Drammensmarka. Drammenselva som renner forbi gir mulighet for badeliv og båtliv. Kommunen prioriterer barn og unges oppvekstvilkår, og det er et stort engasjement i barne- og ungdomsidretten med mange idrettslag og flotte idrettsanlegg. Både idrettshall og svømmehall er innenfor gangavstand fra prestegården. Dessuten er Nedre Eiker den kommunen i landet med flest orkidéer innenfor kommunegrensene!!!

Målformen i kommunen er bokmål. Søkere må opplyse om de behersker begge målformer. Tunsberg bispedømme gir sine medarbeidere tilbud om arbeidsveiledning (ABV). Stillingen lønnes i stillingskode 0922 - kapellan, lønnpenn 48-66 i Statens lønnsregulativ. Pensjonsinnskudd. Endelig lønnsfastsettelse ved egen prosedyre etter tilsetting. Øvrige godtgjøringer, rettigheter og forpliktelser som til enhver tid gjelder for presteskapet. Nærmere bestemmelser om tjenesteoppgaver for stillingen kan bli fastsatt av bispedømmerådet etter gjeldende prosedyre.

Samlivsform kan bli vektlagt.

Søkeres navn vil normalt bli offentliggjort. Anmodning om å få sitt navn unntatt offentlighet, må begrunnes.

Opplysninger om stillingen kan fås ved henvendelse til prost Helge Norrud 92633120, spr. Roar Røkeberg 45635444, evt. Tunsberg bispedømmekontor (33354300)

Tilsetting skjer på de vilkår som til enhver tid gjelder, og den som tilsettes må rette seg etter

a) endringer i lover, tariffavtaler, reglement

m.v. herunder spørsmål vedrørende tjenestebolig og boligfradrag samt

b) avgjørelser som kan influere på tjenestens gjøremål og tjenstedistrikt.

Søknad m/ CV og relevante attester, vitnemål og referanser sendes Tunsberg bispedømmeråd, Postboks 1253 Trudvang, 3105 Tønsberg innen 11. januar 2008.

Tunsberg bispedømme

Ledig stilling som sokneprest i Eiker prosti med særskilt arbeidsområde/tjenestested Vestfossen sokn i Øvre Eiker.

Vi får ny kirke - vil du være med å bygge menighet?

Eiker prestegjeld har 4 prester hvorav én er prost. Det omfatter Øvre Eiker kommune og består av 4 sokn, Haug sokn med 7.520 innbyggere (hvorav 6.968 er medlemmer av DNK), Vestfossen med 4.350 (3.554), Bakke 2.020 (1.513) og Fiskum sokn 1.140 (1.055). Haug og Vestfossen har hver sin sokneprest; den 3. soknepresten har Bakke og Fiskum som sitt særskilte arbeidsområde. Alle 4 prestene samarbeider om prestetjenesten gjennom en avtalt ansvars- og arbeidsfordeling.

Prestegjeldet har 3 kirker og 2 kapell, og i tillegg Fiskum gamle kirke. Hovedkirken, Haug kirke, er en vakker kirke med røtter tilbake til middelalderen. Bakke og Fiskum kirker er begge yngre kirker med særpreg og i rimelig god stand. Det samme gjelder Bingen kapell. Vestfossen kapell er lite og i dårlig stand. Det har vært arbeidet i mange år for å reise en ny kirke i Vestfossen. Nå er planer og økonomi klar, og det er planlagt byggestart for ny kirke i Vestfossen i mai 2008, med ferdigstilling sommeren 2009. Fiskum gamle kirke er en middelalderkirke vakkert beliggende ved Fiskumvannet og eies av en stiftelse. Der holdes det gudstjenester om sommeren og brukes som vigselkirke.

I Haug kirke er det gudstjeneste alle søn- og helligdager unntatt annendagene. I Bakke og Fiskum kirker og i Vestfossen kapell er det gudstjeneste annenhver søndag og på helligdagene. I Bingen kapell som ligger i Bakke sokn er det gudstjeneste én søndag i måneden og på annendagene. Dessuten holdes det noen gudstjenester i året ved 3 sykehjem og aldersinstitusjoner. Med ny kirke i Vestfossen vil det være naturlig at gudstjenesteforordningen gjennomgås på nytt.

Fra Hokksund / Haug menighetscenter hvor preste- og menighetskontoret ligger, er det 5 km til Vestfossen kapell, 10 km til Fiskum kirke, 10 km til Bakke kirke og 20 km til Bingen kapell. I Vestfossen sokn er det 2 barneskoler og én ungdomsskole, dessuten 2 av aldersinstitusjonene. Vestfossen barneskole og Vestfossen ungdomsskole ligger like ved det gamle kapellet og der hvor den nye kirken vil ligge. Ormåsen barneskole ligger ca 6 km fra Vestfossen i et forholdsvis nytt boligområde. Der ligger også presteboligen.

Alle prestene har nå kontor på Haug menighetscenter hvor også kirkevergen holder til. Vestfossen menighet har kirketjener / kirkegårdsarbeider (100%) og organist (40%) sammen med Fiskum.

Det er boplikt til stillingen. For bruk av bolig svares husleie etter fradragsregulativets bestemmelser. Soknepresten har boplikt i nyinnkjøpt kommunal tjenestebolig. Den ligger på Ormåsen i et barnevennlig strøk med kort vei til barnehage og skole. Boligen er bygd i 1988 og er på 173 m². I 1. etasje er det vindfang, bod / mellomgang, vaskerom, gjestetoalett, kjøkken, spiserom, stor stue, gang, bad m/ wc og 2 soverom. I 2. etasje er det loftsstue og 2 soverom. Boligen er godt vedlikeholdt. Det bygges garasje m/ carport til boligen.

Vestfossen er et gammelt industristed. Av kommunen er Vestfossen utropt til kulturhovedstad i Øvre Eiker. Vestfossen kunstlaboratorium ligger i de gamle cellulosefabrikk-lokalene som er blitt et vesentlig kultursenter i østlandsområdet. Kultur og idrett er viktige identitetsfaktorer for folk i Vestfossen.

Vestfossen menighet har ventet på ny kirke i svært mange år. En aktiv kirkeforening har samlet inn flere millioner kroner til ny kirke. Et kirkelig kulturforum er nettopp startet. For få

år siden var det en aktiv barneforening med god oppslutning.

Sammen med bygging av ny kirke, har menighetsrådet visjoner og ønsker om en nysatsing i menighetsarbeidet, særlig i barne- og ungdomsarbeidet. Det er behov for nye møtesteder som i språk og arbeidsformer skaper gjenkjennelse og nærhet til kirken.

Menigheten ønsker derfor en sokneprest som både har evner og egenskaper i møte med den utfordring det der både å bygge kirke og å bygge menighet. I dette ligger også momenter av

- åndelige lederegenskaper,
- gode samarbeidsevner i samspillet mellom menighetsråd og stab.

Soknepresten deltar i beredskapsturnusen for prostiet. Målformen i kommunen er bokmål. Søkere må opplyse om de behersker begge målformer. Tunsberg bispedømme gir sine medarbeidere tilbud om arbeidsveiledning (ABV).

Stillingen lønnes i stillingskode 0930 - sokneprest, lønns penn 51-68 i Statens lønnsregulativ. Pensjonsinnskudd. Endelig lønnsfastsettelse ved egen prosedyre etter tilsetting. Øvrige godtgjøringer, rettigheter og forpliktelser som til enhver tid gjelder for presteskabet. Nærmere bestemmelser om tjenestep oppgaver for stillingen kan bli fastsatt av bispedømmerådet etter gjeldende prosedyre.

Samlivsform kan bli vektlagt.

Søkeres navn vil normalt bli offentliggjort. Anmodning om å få sitt navn unntatt offentlighet, må begrunnes.

Opplysninger om stillingen kan fås ved henvendelse til prost Helge Norrud 32252651/92633120 evt. Tunsberg bispedømmekontor (tlf. 33 35 43 00)

Tilsetting skjer på de vilkår som til enhver tid gjelder, og den som tilsettes må rette seg etter a) endringer i lover, tariffavtaler, reglement m.v. herunder spørsmål vedrørende tjenestebolig og boligfradrag samt

b) avgjørelser som kan influere på tjenestens gjøremål og tjenstedistrikt.

Søknad m/ CV og relevante attester, vitnemål og referanser sendes Tunsberg bispedømmeråd, Postboks 1253 Trudvang, 3105 Tønsberg innen 11. januar 2008.

Stavanger bispedømme

Stilling ledig som sokneprest i Stavanger domprosti med Bekkefaret sokn som særskilt arbeidsområde.

Stilling ledig som sokneprest i Stavanger domprosti med Bekkefaret sokn som særskilt arbeidsområde.

Bekkefaret sokn ligger ca. 25 minutter i gangavstand sør/vest av Stavanger sentrum. Menigheten har 5 300 medlemmer. Avstandene innen soknet er små. Bekkefaret kirke ligger like ved siden av Stavanger Universitetssykehus.

Bekkefaret kirke er en arbeidskirke som stod ferdig i 1977. Kirken inneholder kirkesal, menighetssal, to småsaler, kjøkken og kontorfløy. Underetasjen rommer fem speiderrrom, kjøkken og en stor sal. I tillegg drives det barnehage i underetasjen.

Menighetens virksomhetsplan prioriterer barne- og ungdomsarbeid og familierarbeid, og vi ønsker at den nye soknepresten kan bidra aktivt på dette området.

Bekkefaret menighet er en aktiv menighet med mange frivillige medarbeidere, et stort og godt barnearbeid og brei musikalsk aktivitet. Bekkefaret menighet ønsker å være åpen og inkluderende. Staben består av sokneprest, daglig leder, menighetsprest/barne- og ungdomsleder (prosjektstilling), kantor, menighetssekretær, kontorsekretær og kirketjener/vaktmester og for tiden barne- og ungdomsleder 60 % (prosjekt).

Domprostiet i Stavanger har implementert den nye tjenesteordningen for prester. Prostiet er delt inn i 3 samarbeidsområder. Bekkefaret samarbeider med Stokka, Kampen og Tjensvoll. Prestene i de fire menighetene deler på tjenesteuker, for tiden med en turnus på en uke hver og den følgende uke som bakvakt. Tjensvoll og Bekkefaret holder fellesgudstjenester åtte uker om sommeren og ellers enkelte helligdager, eksempelvis skjærtorsdag/langfredag. Prestene i Domprostiet samles hver uke med prosten til tekstsamtale og faglig tema.

Gjennomsnittsoppmøte på gudstjenester er ca 130. Om lag 30 frivillige medarbeidere er knyttet til opplegget for gudstjenestene. Konfirmantallet ligger rundt 40. Sognepresten er hovedansvarlig for konfirmantarbeidet, men frivillige er med i gruppeopplegget. Ca. 65 barn døpes pr år. Antall gravferder er ca. 50. Bekke-

faret menighet har en bred kirkelig profil, det gir seg utslag i godt samarbeid med skoler, barnehager, sykehjem og andre instanser i bydelen. Menigheten har tre kor; familiekor, mannskor og damekor.

Det diakonale arbeidet inkluderer besøks-tjeneste, faste formiddagstreff, ukentlige andakter ved sjukeheimen, åpen kirke en gang pr. uke, med skriftemålgudstjeneste en gang i måneden.

Barne- og ungdomsarbeidet består av søndagsskole, dåpsskole, gruppe for førskolebarn, familiekor, LIV-kurs og stort speiderarbeid knyttet til KFUK/M. Disse gruppene treffes jevnlig.

I Bekkefaret menighet er det utvalg for misjon, gudstjenestearbeid og diakoni. Menigheten har samarbeidsavtale med NMS. Det blir nytt prosjekt fra nyttår 2008. Menigheten gir ut eget menighetsblad.

Menigheten søker en sokneprest som ivaretar menighetens brede kirkelige profil og legger vekt på kirken som en åpen og tydelig folkekirke. Vi vil også legge vekt på at menigheten får en sogneprest som tar ansvar for ledelsen av gudstjenestearbeidet i menigheten og går aktivt inn i et nært samarbeid med alle grupper i menigheten.

Mer informasjon om Bekkefaret menighet finnes på menighetens hjemmeside - www.kirken.stavanger.no/bekkefaret

Det er ikke knyttet boplikt til stillingen.

Målformen er bokmål.

Stillingen lønnes i stillingskode 0930 sokneprest, ltr. 51-68 i statens lønnsregulativ.

Vanlige regulativmessige godtgjørelser. Skyss og telefongodtgjørelse etter offentlige satser. Pensjonsinnskudd.

Tilsettingen skjer på de vilkår som til enhver tid gjelder og den som tilsettes må rette seg

a. etter endringer i lover, tariffavtaler, reglement m.v. samt

b. avgjørelser som kan influere på tjenestens gjøremål, særskilte samarbeidsområder og tjenestedistrikt.

Søknad med CV, vitnemål, referanser og attester må være Stavanger bispedømmeråd i hende innen 12.12.2007. **Merk:** CV vil bli brukt som utvidet søkerliste.

Bruk Kirkedepartementet sitt kompetanse-kart. Søknadspapirer returneres ikke.

Hvis søkeren ikke ønsker sitt navn offentliggjort må det føres på CV.

Referanser føres på *søknaden*.

Nærmere opplysninger om stillingen ved henvendelse til stiftsdirektør Åge Bognø, tlf: 51 84 62 70 eller domprost Berit M. Andersen tlf: 51 53 96 52

Bjergvin bispedømme

Bjergvin bispedømme sin visjon er: Sammen vil vi gjøre Kristus kjent, trodd, elsket og etterfulgt.

Det er ledig stilling som kapellan med tenestad i Årstad og Fridalen sokn og med Bergen domprosti som tenestedistrikt.

Menighetenes visjon er at kirkens liv skal svare med tro, håp og kjærlighet på Guds ja i dåpen: "Herre, her er vi og de barn du har gitt oss!"

Årstad og Fridalen sokn ligger i søndre del av byen, ved foten av Ulriken. Haukeland universitetssykehus og Haraldsplass diakonale sykehus ligger innenfor Årstad sokn. Brann stadion ligger innenfor grensene. Det er korte avstander innen menighetene, og kort vei til Bergen sentrum. Den nye Høgskolen i Bergen skal bygges innenfor Årstad sokn. Møllendal kapell og gravplass ligger nær Årstad kirke. Bebyggelsen består av tette lavblokker, noen eneboliger og to-mannsboliger. Her er mange studentleiligheter.

Soknene har hver sin kirke: Årstad kirke er en steinkirke fra 1890. Fridalen kirke fra 1937/1985 er en moderne arbeidskirke med gode lokaliteter for ulikt arbeid. Årstad menighet har nytt menighetssenter med menighetslokaler vis a vis kirken. Det er gudstjeneste i begge kirkene hver søndag. Soknene betjenes av sokneprest og to kapellaner. Kapellanene har hovedtjenesten lagt til hvert sitt sokn, det er

kapellanstillingen med særlig tilknytning til Årstad sokn som er ledig. Prestene fordeler arbeidet etter ressurser på tvers av soknene. Soknepresten er kirkebokfører i Årstad og medlem av Årstad menighetsråd. I Fridalen er det den andre kapellanen som har disse funksjonene.

Årstad har ca 4 000 kirkemedlemmer og Fridalen ca 3 800. Begge steder er der ca 60 gudstjenester hvert år, i Årstad ca 70 dåp og Fridalen ca 30, vel 20 vigslar i Årstad, mellom 30 og 40 gravferder og vel 20 konfirmanter begge steder.

Menighetskontorene betjenes av et felleskontor for domprostiet og har også menighetskonsulenter i 50 % stilling. Det er kantorstilling til hver menighet.

Menighetene lønner en del mindre stillinger. Årstad menighet har diakon i ca 50 % stilling. Menighetene har også samarbeid om ungdomsarbeidere og barnekorleder i deltidsengasjement. I Fridalen er det en menighetsassistent i 20 % stilling. Det er nettopp tillagt Årstad 45 % og Fridalen 35 % frivillighetskoordinator som søkes lagt til personer som allerede har deltidsstillinger. Fridalen har åpen barnehage 3 dager i uken drevet med statsstøtte. Det er gode kontorforhold i begge menighetene.

I Årstad menighet ligger Kronstad barne- skole, Gimle ungdomsskole, Årstad videregående skole og Alrekstad skole samt syv barnehager. I Fridalen menighet ligger Fridalen barneskole og Langhaugen videregående skole samt fem barnehager og fire barneparkar. Flere frikirkemenigheter er lokalisert innenfor menighetenes grenser.

Årstad menighet har rik korvirksomhet. Kirkekoret presenterer jevnlig konserter på høyt nivå og rekrutterer også utenfor menighetens grenser. Ten-sing, barnekor, Knøttekor og babysang gir tilbud til aktuelle grupper. Årstad har også god tradisjon for diakonalt arbeid og samarbeider aktivt med Fridalen menighet om ungdomsarbeidet. Menighetene arbeider med opplegg for å styrke satsing på frivillighet.

Fridalen menighet preges av de mange barnefamiliene, men også av mange eldre. Fridalen har to barnekor og sangstund for eldre. Studentkoret Crux, som er tilknyttet

Bergen Kristelige Studentlag er "Tikkaffen" for menn hver uke og hyggestund for eldre én gang i måneden er viktige i arbeidet. Her er speidertropp for flere aldersgrupper. Fridalen menighet har et stort arbeid knyttet til småbarnsfamilier, med familieklubb, turer og søndagsskole under gudstjenestene.

Årstad menighet har vennskapsmenighet i Kamerun, og Fridalen har misjonsprosjekt på Madagaskar.

Begge menigheter har bygninger med leiligheter for eldre.

Vi søker etter en kapellan som kan ta ansvar for barne-, konfirmant- og ungdomsarbeidet i Årstad og inngå i samarbeid om tilsvarende arbeid i Fridalen. Når trosopplæringen blir realisert, vil alle tre prestene måtte arbeide aktivt i forhold til barn og ungdom, i samarbeid med frivillige.

Det er knyttet boplikt til stillingen. Boligen har adresse Astrups vei 15 B, et vertikalt delt hus med to etasjer pluss kjeller, totalt ca 160 m². Første etasje inneholder entre, stor stue, kjøkken, et soverom og toalett. Andre etasje har tre soverom og bad. Det er hage rundt huset, og en liten terrasse.

Det gis årlig tilbud om arbeidsveiledning for prestene i bispedømmet.

Søker må opplyse om han eller hun behersker begge målformer.

Samlivsform kan bli etterspurt og tillagt vekt ved tilsetning.

Stillingen lønnes i stillingskode 0922 kapellan, lønns penn 48-66. Vanlige godtgjørelser og pensjonsinnskudd.

Spørsmål om stillingen kan rettes til domprost Ørnulf Elseth, tlf 55 59 32 76, eller seksjonsleder Gunvor Taule Mjanger på Bjørgvin bispedømme kontor, tlf 55 30 64 00.

Søknad med referanser, CV og rettkjente kopier sendes til Bjørgvin bispedømmeråd, postboks 1960 Nordnes, 5817 Bergen.

Søknadsfrist 08. januar 2008.

Bjørgvin bispedøme

Visjonen til Bjørgvin bispedøme er å gjere Kristus kjent, trudd, elska og etterfølgt.

Det vert lyst ledig nyoppretta stilling som Prosti- prest i Vesthordland prosti i Bjørgvin bispedøme.

Vesthordland prosti omfattar dei fire kommunane vest for Bergen: Askøy, Fjell, Sund og Øygarden. Om lag 54 000 innbyggjarar bur i prostiet som omfattar 9 sokn med 12 kyrkjer.

Med den nye prostipreststillinga er det 10 statlege prestestillingar i prostiet. I tillegg kjem ein kommunal prestestilling.

Prosten er prostipresten sin næraste overordna. Prosten leier prestenesta i prostiet. Han kallar inn til månadlege samlingar for fagleg utvikling, åndeleg fellesskap og drøfting. På nokre av møta vert og andre faggrupper inviterte med.

Prostipresten vil få arbeidsplass på proste- kontoret i Fjell, men vil og kunne gjere teneste ved andre prestekontor etter avtale.

Hovudoppgåvene for prostipresten vil vere gudstenester og kyrkjelege handlingar for å dekkja tenestetilbodet til kyrkjelydane i samband med gjennomføring av fritidsordninga for prestane, ferier og anna avlasting. Spesielle arbeidsoppgåver ut frå søkjaren sine kvalifikasjonar er også aktuelle. Prostipresten vil gjere meir teneste i Fjell og Sund sokn enn i andre kyrkjelydar. Gudstenester og tenesteveker med kyrkjelege handlingar vert fordelte etter oppsett plan.

Vi søker etter ein person med brei preste- erfaring, gode samarbeidsevner og ei fleksibel innstilling.

Det vert gjeve tilbod om arbeidsretteleing i bispedømet (ABV).

Målforma i prostiet er nynorsk med unntak av fire sokn på Askøy, der målforma er bokmål. Søklar må opplysa om ho/han nyttar begge målformer. Opplysingar om samlivsform vil kunne bli innhenta og vektlagt ved tilsetjing. Kvinner vert oppmoda om å søkja. Det er ikkje knytt buplikt til stillingen.

Stillingen vert løna i stillingskode 1537 prosti- prest, i lønsspenn 48-66. Pensjonsinntekt i Statens pensjonskasse. Reiseutgifter vert godtgjort etter gjeldane regulativ. Til løna kjem sær- lege regulativmessige godtgjeringsar.

Nærare opplysingar om stillingen kan ein få ved å vende seg til prost Erling Kopperud,

tlf 56326530 eller seksjonsleiar Gunvor T. Mjanger ved bispedømekontoret, tlf 55306484.

Søknader med CV, referansar og kopi av relevante vitnemål og attestar skal sendast til Bjørgvin bispedømekontor, pb.1960, 5817 Bergen.

Søknadsfrist: 08. januar 2008.

Bjørgvin bispedøme

Bjørgvin bispedøme sin visjon er å gjera Kristus kjent, trudd, elska og etterfølgt.

Det er ledig stilling som prostiprest i Sunnhord- land prosti, Bjørgvin bispedøme.

Sunnhordland prosti omfattar dei sju kom- munane Stord, Bømlo, Fitjar, Sveio, Etne, Kvinnherad og Tysnes med til saman vel 55 000 innbyggjarar. Sunnhordland har ein vakker og variert natur med kyst og fjordar, fjell og isbre med gode høve til friluftsliv både sommar og vinter. Stord er regionsentrum med variert næringsliv, studietilbod med m.a. høg- skule og sjukehus.

I prostiet er det 25 sokn og 34 kyrkjer. Det er 21 prestar, 2 diakonar, 5 kateket/kyrkjelyds- pedagogar, 5 kantorar og 10 organistar. Sunn- hordland prostiråd driv saman med prosten ulike fellestiltak som nyårsmottaking og prosti- dag, samt gjev ut prostibladet Helg & Yrke. I prostiet er det mange bedehus, fleire med god verksemd, det er eit godt samarbeid mellom kyrkje og bedehus.

Hovudoppgåvene for prostipresten er guds- tenester og kyrkjelege handlingar samt ulike vikaroppgåver i prostiet, med eit tyngdepunkt på Stord. Det er og aktuelt med målretta prosjektarbeid saman med prost og prostiråd.

Prostipresten har prosten som næraste over- ordna. Prosten leiar prestenesta og kallar inn

til jamlege samlingar for fagleg utvikling, åndeleg og sosialt fellesskap, drøfting og planlegging. Prosten ynskjer å stimulere til teamutvikling mellom prestane og tverrfagleg samarbeid mellom dei ulike faggruppene i prostiet. Alle prestane har prostiet som tenestedistrikt, det er to beredskapsområde. Prostasetet er på Stord, og prostipresten er knytt til stabsfellesskapet der.

Vi søker etter ein prest med engasjement for prestetenesta, gode samarbeidsevner og ei fleksibel innstilling. Det er 1,5 prostipreststillingar i Sunnhordland prosti, i arbeidsfordelinga tek ein omsyn til interesse og kompetanse.

Det vert gjeve tilbod om arbeidsretteiing i bispedømet (ABV).

Målforma i prostiet er nynorsk. Søkjar må opplysa om ho/han nyttar begge målformer.

Opplysingar om samlivsform vil kunna bli innhenta og vektlagt ved tilsetjing. Kvinner vert oppmoda om å søkja. Det er ikkje knytt buplikt til stillingen. Ein vil hjelpa til med å skaffa eigna bustad.

Stillingen vert løna i stillingskode 1537 prostiprest, lønsspenn 48 - 66. Pensjonsinntekt i Statens pensjonskasse. Reiseutgifter vert godtgjort etter gjeldande regulativ. Til løna kjem særlege regulativmessige godtgjeringsar.

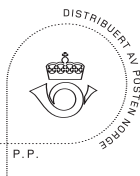
Nærare opplysingar kan ein få ved å venda seg til prost Svein Arne Theodorsen, tlf. 95750927 eller seksjonsleiar Gunvor Taule Mjanger ved bispedømekontoret tlf. 55306484.

Søknad med CV, referansar og kopi av relevante vitnemål og attestar skal sendast til Bjørgvin Bispedømeråd, Pb. 1960 Nordnes, 5817 Bergen.

Søknadsfrist: 08.januar 2008.

Endrede abonnementspriser fra 1. januar 2008

Dessverre rammes også Luthersk Kirketidende av det økende prisnivået. Det er først og fremst portoutgiftene som har vist en vesentlig stigning de senere årene, og vi er nå kommet i den situasjonen at abonnementsprisen, som har vært uforandret i flere år, ikke lenger dekker våre kostnader. Dette gjelder særlig de bladene som sendes utenlands. Vi har derfor sett oss nødt til å øke abonnementsprisen f.o.m. 01.01.08. For innenlandske abonnenter blir den nye prisen kr. 525,-, for utenlandske kr. 650,-.



Returadresse:
Luther Forlag
Grensen 3
0159 OSLO

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av praktikumsrektor Halvor Nordhaug, rektor Vidar L. Haanes, prost Jan Otto Myrseth og kapellan Sunniva Gylver.

REDAKSJON

Luthersk Kirketidende, v/Eyolf Berg,
Luther Forlag, Grensen 3, 0159 OSLO.
Red. sekr.: Eyolf Berg.
Tlf. 91 17 65 37.
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende mottas med takk, og kan sendes til ovenstående e-postadresse.

ABONNEMENT, ADRESSEENDRING O.L.:

Luthersk Kirketidende v/Eyolf Berg,
Luther Forlag, Grensen 3, 0159 OSLO.
Tlf. 91 17 65 37.
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

Pris kr. 525,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 650,- pr. år.
Kontonummer: 3000.14.73669

ANNONSEPRISER

Det er muligheter for følgende 7 annonsemøduler i LK:

1. *1/2 kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 61 mm) kr. 500,- +mva
2. *Kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 127 mm) kr. 900,- +mva
3. *Halvside* (Høyde 177 mm, bredde 61 mm) kr. 1500,- +mva
4. *Halvside* (Høyde 85 mm, bredde 127 mm) kr. 1500,- +mva
5. *3/4 side* (Høyde 130 mm, bredde 127 mm) kr. 2000,- +mva
6. *Helside* (Høyde 177 mm, bredde 127 mm) kr. 2500,- +mva
7. *Dobbelside* (Høyde 177 mm, bredde 2x127 mm) kr. 4000,- +mva

ISSN 0332-5431

